Бутун дунё пролетарлари, бирлашингиз!

Қишлоқ ХАҚИҚАТИ

1990 йил 25 апрель
ЧОРШАНБА
№ 95 (4.889).

Ўзбекистон Коммунистик партияси Марказий Комитетининг газетаси

1974 йил 1 январдан буён нашр этилади ◆ Душанбадан ташқари ҳар куни чиқади ◆ Баҳоси 3 тийин

ПАРТИЯ МАТБУОТИНИНГ ДОЛЗАРБ ВАЗИФАЛАРИ

КПСС МАРКАЗИЙ КОМИТЕТИНИНГ «ПРАВДА» ГАЗЕТАСИ ТЎҒРИСИДАГИ ҚАРОРИ ДАСТУРИЛАМАЛДИР

Партиянинг етакчилик, жипслаштириш ролини мустаҳкамлаш, унинг оммага таъсирини кучайтириш вазифаси янгича қўйилаётган ҳозирги вақтда, худди ана шундай амалий ишда партия матбуоти, аввало КПСС Марказий Комитетининг органи бўлган «Правда» газетаси энг муҳим ўрин тутади. Буни партиямиз Марказий Комитети «Правда» газетаси тўғрисида яқинда қабул қилган қарорининг асосий ғояси, деб айтиш мумкин. Мазкур қарорда аслида бутун партия матбуотининг қайта қуриш ҳозирги босқичидаги фаолияти режаси таклиф этилган.

Аввало, биз бу принципиал ҳужжатнинг талабчанлик ва сафарбарлик тусида эканини қайд этамиз. КПСС Марказий Комитети рўй-рост шуни таъкидладики, «Правда» газетасида яқин ўтмишгача эълон қилинган мақолалар замонавий талабларга ва ўқувчиларнинг эҳтиёжларига тўла жавоб бермай келган эди. Бундан қандай хулоса чиқариш мумкин! Бу хулоса Марказий Комитетнинг қарорида аниқ-равшан ифодалаб берилган: ўз вазифасини адо этмоғи учун бутун партия матбуоти сингари «Правда» газетаси ҳам фаоллик билан ишни қайта қуриши, ақидапарастлик билан фикр юритиш, бир қолипда ишлаш, қуруқ расмиятчиликдан қатъият билан воз кечиши керак.

Бизнингча, ҳозир ўқувчи ғоят кўп нашрлар ичидан алоҳида манфаатдорлик билан жуда ҳалол ва масъулиятли маслаҳатгўйни қидирмоқда. Газетамиз номининг ўзи ҳам зиммамизга катта мажбуриятларни юклайди. Жамият ҳаётининг барча соҳаларида туб ўзгаришлар содир бўлаётган, мураккаблиги ва миқёслари жиҳатидан мисли кўрилмаган жараёнлар кечаётган бир шароитда буларни теран ва ишнинг кўзини билиб таҳлил этишга бўлган талаб, аниқ-равшан баҳо бериш, ҳаққоний сўзга бўлган эҳтиёж беқиёс ўсиб кетмоқда. Одамлар юзага келган ижобий силжишларни ҳам, ижтимоий-иқтисодий қийинчиликлар, ишни барбод қилиш, салбий ҳодисалар сабаблари ҳақида ҳам бор гапни билишни истайдилар. Хўш, ана шу ва шунга ўхшаш баъзан жуда ўткир ва ҳаққоний саволларга ким батафсил жавоб беради! Ташаббус мамлакатда қайта қуришни бошлаган партия матбуоти қўлида бўлиши керак. Бунинг учун эса фақат ҳақиқатни ёзиш, тубдан янгиланиш йўлини собитқадамлик билан ўтказиш лозим бўлади.

Қайта қуришни қай тахлитда муваффақиятлироқ рўёбга чиқариш мумкин! Бу жўн савол эмас. Ушбу савол батафсил ва ҳар жиҳатдан муҳокама қилишни талаб этади, матбуотнинг иштирокисиз бу юмушни адо этиб бўлмайди. Партиянинг бош матбуот минбари бўлган «Правда» КПСС XXVIII съезди арафасида умумпартиявий мунозарани авж олдиришда олдинда бўлишга ҳаракат қилмоқда. Ҳозирги вақтда КПСС Марказий Комитетининг съездолди ҳаракат дастури ва партиянинг янги Устави лойиҳаларида ҳамда Марказий Комитетнинг мамлакат коммунистларига очиқ мактубида ўртага қўйилган муаммолар муҳокаманинг марказида турибди. Матбуотнинг вазифаси амалий мулоқотни ривожлантириш, айни вақтда бу мулоқотни принципиал партиявий позициялардан туриб олиб боришдан иборат.

Эндиликда қаламкашнинг, публицистнинг тадқиқоти назарий тадқиқот билан тобора узвий боғланиб кетмоқда. Бу Совет давридаги тарихимизнинг оғриқли мавзуларида ҳам, замонавий ғоявий-сиёсий соҳанинг ҳар хил зиддиятли жараёнларига ёндашувда ҳам, инсонпарвар, демократик социализм концепциясини ишлаб чиқишда ҳам ўз ифодасини топмоқда. «Правда» зиммасига шиддат билан ривожланаётган ижтимоий тафаккурнинг баобрў минбари бўлишдек вазифа юклангани бежиз эмас. Омманинг ижодкорлиги, жамият ҳақидаги фанларнинг равнақи туфайли ҳам назарияда, ҳам амалиётда пайдо бўлаётган барча янги ва энг илғор нарсаларни партия матбуоти ёрқин ва тушунарли тарғиб қилиши керак. Ленинча меросни ҳозирги кунда идрок этиш матбуот учун алоҳида аҳамиятга молик бўлган муаммодир.

«Правда» газетхонлари бизга мактуб йўллаб, газета инсон кўнглига йўл топсин, деб таъкидламоқдалар. Марказий Комитет қарорида ҳам қуйидаги сўзларни ўқиймиз: «Правда»нинг, бутун партия матбуотининг диққат марказида инсон туриши керак. Инсоннинг ўй-ташвиши ва эҳтиёжлари, фаол ижтимоий сиёсатнинг ўтказилиши, шахснинг ҳар жиҳатдан камол топиши учун шарт-шароит яратиб бериш тўғрисидаги мавзуларни биз турли йўсинда ва ҳар хил жанрларда газетамизнинг деярли ҳар бир сонида ёритиб бораверамиз.

Равшанки, одамлар турмушини яхшилаш иқтисодиётимизнинг аҳволига боғлиқдир. Эндиликда иқтисодиёт сифат жиҳатдан янги босқичга қадам қўймоқда, ушбу босқич иқтисодиёт муаммоларини матбуотда ёритишга янгича ёндашувлар бўлиши лозимлигини тақозо этяпти.

«Правда» ва бошқа партия матбуоти саҳифаларида жамият маънавий ҳаёти барча соҳаларининг хилма-хиллиги яна ҳам кенгроқ ёритилиши лозим. Қайта қуриш мантиқи ва моҳиятининг ўзи ҳам дунёқараш маданиятини, сиёсий, ишлаб чиқариш, экология, бадиий ва ҳуқуқий маданиятни тобора ошириб боришни талаб этмоқда. Матбуот маданият куч-қудратини мамлакатдаги маънавий муҳитни соғломлаштиришга йўналтириш, умумбашарий принциплар ва ахлоқ-одоб нормаларини қарор топтиришда кўп иш қилиши мумкин.

Қарор КПСС Марказий органининг обрўси ва оммавийлигини ўстириш тўғрисида ғамхўрлик билан йўғрилгандир. «Правда» мамлакатдаги салоҳиятли ва ижодий кучларнинг жозибадор маркази бўлиши, унинг саҳифаларида энг яхши публицистлар ва ёзувчилар, замонавий фикр юритадиган олимлар ва ишчилар, санъат арбоблари ва деҳқонлар, ветеранлар ва ёшлар ўз мақолалари билан чиқишлари биз учун жуда ҳам ардоқлидир. Кейинги вақтда мамлакатнинг турли минтақаларида «Правда» дўстларининг ташаббускор клублари очилганини эшитиб хурсанд бўлмоқдамиз, ушбу клублар газетхонлар ва муаллифлар билан редакция алоқаларини мустаҳкамлашга, газетани тарғиб этишга ёрдам бермоқда. «Правда»нинг ҳар йили ўтказилиши мўлжалланаётган фестиваллари ҳам шунга хизмат қилиши керак, шундай фестивалнинг дастлабкиси 5—6 май кунлари СССР Халқ хўжалиги ютуқлари кўргазмасида бўлади. Сизни ҳам сизу бизнинг газетамиз, бутун партиямиз байрамида иштирок этишга таклиф қиламиз.

Ҳаёт партия комитетларининг ўз матбуоти билан алоқасини ҳар томонлама мустаҳкамлашни талаб қилмоқда. Ҳозир оммавий ахборот воситаларига партиявий раҳбарликнинг илгариги концепцияси кўп жиҳатдан тузатилмоқда ва унга ўзгаришлар киритилмоқда. Илгари расм бўлган маъмуриятчилик-буйруқбозлик усуллари истеъфога чиқмоқда. Аммо бундан эндиликда ишни ўз ҳолига ташлаб қўйиш мумкин, партия комитетлари матбуот билан ҳар қандай муносабатлардан ўзларини батамом четга оладилар, деган маъно келиб чиқмайди. Аксинча, Марказий Комитет қарори мазкур муносабатлар яна ҳам мустаҳкамроқ бўлиши керак, деб йўл-йўриқ кўрсатмоқда. Эндиликда бу муносабатлар шунчаки бўйсуниш ва кичикнинг каттага қулоқ солиши муносабатлари бўлмай, кўпроқ шериклик, ҳамкорлик, доимий ҳамжиҳатлик муносабатлари бўлади. Партия комитетларининг ходимлари ўзларини партиявий журналистларнинг ўртоқлари, ҳамкасблари деб ҳис этишлари, унинг мақолалари таъсирчанлигини таъминлашга ёрдам беришлари, жойлардаги мухбирларни қўллаб-қувватлашлари, муаллифлар сафини кенгайтиришлари ва ўзлари ҳам матбуотда тез-тез мақолалари билан чиқиб туришлари керак.

Партия иши — бизнинг умумий ишимиз. Биз, правдачилар, ҳозирги жўн бўлмаган даврда партиянинг ишончли ёрдамчилари бўлишга ҳаракат қиламиз. Инсонпарварлик ва демократия негизида партияни, жамиятни янгилашга қўлимиздан келганча ҳисса қўшамиз, бунинг учун бутун куч-ғайратимизни, истеъдодимизни сарфлаймиз.

«Правда» газетасининг 1990 йил 24 апрелдаги бош мақоласи.

Ғиждувон районидаги «СССР 60 йиллиги» колхозининг Фармон Саъдуллаев бошлиқ бригадасида чигит экиш ниҳоясига етди. 45 гектар майдонга «Бухоро-6» нави уруғи қадалди. Жорий йилда ҳар гектар ердан 32 центнер ўрнига 40 центнердан пахта етиштиришга аҳд этган деҳқонлар тўлиқ гектарлар яратиш йўлида фидокорона меҳнат қилмоқдалар.

СУРАТЛАРДА: 1. Бригада бошлиғи Фармон Саъдуллаев (чапдан), район агросаноат уюшмаси раиси Умр Ражабов ва сеялкачи Раҳмат Мирзабеков. 2. Сўнгги майдонга чигит экилаяпти.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган суратлар.

ЧИГИТ УНИБ ЧИҚДИ

Жалолқудуқ районидаги «Ойим» совхозининг Муҳаммаджон Йўлчиев бошлиқ бригадаси деҳқонлари баҳорнинг илиқ кунларидан унумли фойдаланиб, 80 гектар майдонга барвақт чигит экишган эди. Сара уруғ яхшилаб тайёрланган ерга қадалгани туфайли бир текис униб чиқди.

Меҳнат аҳли жорий йилда ҳар гектар қўриқ майдондан 20 центнердан пахта етиштиришга аҳд этган. Ана шу ният йўлида дастлабки қадам қўйилди. Эндиги вазифа ниҳолларни оби-тобида парваришлашдан иборат.

— Биз, — дейди бригада саркори Муҳаммаджон ака, — дастлабки ишловни Биринчи майга қадар тугаллашни мўлжаллаб турибмиз. Бунинг учун мавжуд техника воситалари, иш кучи сафарбар этилади. Далада ишловчиларга зарур шароит яратилган. Ғолиблар ҳам моддий, ҳам маънавий рағбатлантирилмоқда.

М. МИРЗАЕВА.

ГАЗЕТА ВА ГАЗЕТХОН

ЯХШИ ДАМ...

Ульянов районидаги «Қашқадарё» совхозида меҳнаткашларнинг ишдан сўнг маданий ҳордиқ чиқаришлари учун шароит яратиш тадбирлари кўрилаяпти. Хўжаликда 3 та оммавий кутубхона, 1 та клуб, 2 та кинозал, 2 та чойхона ишлаб турибди. Бундан ташқари медицина пункти, сартарошхона, бичиш-тикиш цехи, сабзавот ва гўшт дўконлари ҳам мавжуддир. Иккита бадиий ҳаваскорлик коллективи концертлар қўйиб беришаяпти. Маҳаллаларда ва жамоат жойларида дўстлик темасида суҳбат, учрашувлар уюштирилаяпти. «Балли қизлар», «Иқбол» кўрик-конкурслари ҳам мунтазам ташкил этилаяпти.

— Экиш-тикиш ишлари бошланиб кетди. Биз маданий-маиший хизмат кўрсатишни далага кўчираяпмиз, — дейди биз билан суҳбатда совхоз директорининг маданий-маиший ишлар бўйича ўринбосари Акрамжон Мираков. — Шу кунларда бу ишни бошлаб юбордик. Дала шийпонларида ва фермаларда концертлар қўйиб беришни, турли мавзуларда суҳбатлар, савол-жавоб кечалари, баҳслар ва мунозаралар уюштиришни, кўчма кутубхоналар ташкил этишни режалаштирдик.

Бу йил «Ёшлар маркази», 400 ўринли қишки клуб, 2 та боғча, 2 та ҳаммом қуриш планлаштирилган. Шуларни йил охиригача битказиб, меҳнаткашлар ихтиёрига топшириш учун ҳаракат қилинмоқда.

Ҳ. ТОЖИМАТОВ,
жамоатчи мухбир.

ҚИСҚА МУДДАТДА

«Маданият» жамоа хўжалиги аъзолари съездлар йилида 928 гектар ерда деҳқончилик қилиб, ҳосилдорликни 36 центнерга етказиш учун курашмоқдалар. Хўжаликда чигит экиш қизғин олиб борилмоқда. Мавсумга пухта ҳозирлик кўрилганлиги бу ишни барвақт бошлашга имкон берди.

Колхознинг Жаҳон Султонов бошлиқ бригада аъзолари экишни тўрт иш кунида ниҳоясига етказдилар. 60 гектар ерга сифатли қилиб барака уруғи қадалди. Бу борада механизатор Ҳақберди Исматов, сеялкачи Саъдулла Ашуров каби илғорларнинг ҳиссаси каттадир. Айни кунда бригадада уруғни бехато ундириб олиш чора-тадбирлари кўрилаяпти.

Хўжаликнинг Аҳтам Асроров, Ботир Жумаев бошлиқ участкаларида ҳам чигит экиш бугун эрта ниҳоясига етади.

С. ҚОДИРОВ,
Пешку райони.

САХОВАТ

Бухоро шаҳридаги 24-кўзи ожиз болалар ўрта махсус мактаб-интернати директори Норман Муродовга бир киши асал олиб келганлигини айтди.

— Ҳайрон бўлманг, — деди меҳмон ўртадаги жимликни бузиб. — Мен Ромитан районидаги асал етиштиришга ихтисослаштирилган «Бухоро» совхози бошланғич партия ташкилотининг котиби Мурод Рамазонов бўламан. Биз коллективимиз билан маслаҳатлашиб, талабаларингизга 55 килограмм тоза ва хушбўй асални бепул совға қилишга аҳдлашдик. Сизларни бундан буён оталиғимизга оламиз...

Қани энди, областимиз ва жумҳуриятимизнинг бошқа хўжаликлари ҳам улардан ўрнак олиб, вилоятимиз ва республикамиздаги қариялар ва болалар уйлари, мактаб-интернатларга олтин ёз ва кузнинг саховатли дамларида узум, мева, сабзавот, полиз маҳсулотлари ва резаворларни етказиб бериб, ўзларининг сахийликларини намойиш этсалар, нур устига аъло нур бўлур эди.

А. ҲАЙДАРОВ,
Ўзбекистон кўзи ожизлар жамияти Бухоро область правлениеси президиумининг раиси.

Меҳнаткашлар хати «Қишлоқ ҳақиқати» назоратида

ИШГА ЖОЙЛАШДИ

Сурхондарё область партия комитети маълум қиладики, Олтинсой районидаги Карл Маркс номли колхозда истиқомат қилувчи М. Саидовнинг аризаси юзасидан касаба уюшмалари область Совети ҳамда халқ депутатлари Олтинсой район Совети ижроия комитети томонидан комиссия тузилиб, атрофлича ўрганиб чиқилди. Текширишда ўртоқ Саидовнинг маъмурият томонидан ишдан тўғри бўшатилганлиги аниқланди. Арзчи маъмурият қарори нотўғри эканлиги хусусида судга мурожаат қилган эмас. Эндиликда ҳам бундай мақсади йўқ. Айни пайтда М. Саидов Карл Маркс номли колхозга ишга жойлаштирилди. Текшириш якуни уни қаноатлантирди.

Қ. БОБОҚУЛОВ,
Сурхондарё область партия комитети секретари.

ПАСПОРТИНГИЗНИ ОЛИНГ

Карима Наврўзованинг «Қишлоқ ҳақиқати» газетасига йўллаган шикоят хати юзасидан текшириш ўтказилди. Унда келтирилган фактлар тасдиқланди. Ўз ишларига масъулиятсизлик билан қараганликлари учун Ўрта Чирчиқ район ЗАГС бўлими ҳамда Энгельс номли қишлоқ Совети раҳбарлари жиддий огоҳлантирилди. Айни пайтда К. Наврўзбоеванинг тегишли ҳужжатлари расмийлаштирилиб, район парспорт бўлимига топширилди.

М. КАЛКУЛОВ,
Халқ депутатлари Ўрта Чирчиқ район Совети ижроия комитети раиси.

БОШҚА ТАКРОРЛАНМАСИН

— Мен Чироқчи районидаги Охунбобоев номли совхознинг Чувуллоқ қишлоғида яшайман, — деб ёзади Файзулла Оқмирзаев. — Кейинги пайтларда матбуотда қайта қуриш, ошкоралик тўғрисида кўп ёзилмоқда. Лекин бизнинг районда ўзгариш сезилаётгани йўқ. Бир неча ойдан буён район банкига қатнайвериб оёғимда оёқ қолмади. Давлатдан 1000 сўм қарз олиш учун яна қанча қатнашим керак? Ушбу масалани ҳал этишда менга ёрдам беришларингизни сўрайман.

* * *

Мазкур шикоят юзасидан халқ депутатлари Чироқчи район Совети ижроия комитетидан жавоб олинди. Унда маълум қилинишича, Файзулла Оқмирзаевнинг арзи тўғри деб топилган. Чироқчи район банки инспектори Алиқул Бобомуродов ўз ишига совуққонлик билан қараганлиги, меҳнаткашлар аризасини вақтида кўриб чиқмаганлиги учун кам ҳақ тўланадиган бошқа ишга ўтказилган. Ф. Оқмирзаевга қарз пули берилган. Юқоридаги камчиликларнинг қайта такрорланишига йўл қўймасликка доир тегишли тадбирлар белгиланган.

Ж. ЖЎРАЕВ,
халқ депутатлари Чироқчи район Совети ижроия комитети раиси.

СССР Деҳқонлар уюшмаси устави лойиҳаси

СССР Деҳқонлар уюшмасининг таъсис съездига тайёргарлик кўрувчи ташкилий комитет СССР Деҳқонлар уюшмаси устави лойиҳасини ишлаб чиқди.

Устав лойиҳасини эълон қилар экан, ташкилий комитет агросаноат комплекси ходимларига, қишлоқ муаммоларининг ҳал бўлишидан манфаатдор барча кишиларга мурожаат этиб, устав лойиҳаси юзасидан ўз фикр-мулоҳаза ва таклифларини билдиришларини ҳамда уларни ташкилий комитетга ушбу манзилгоҳга юборишларини сўрайди: 107139, Москва. Орлик тор кўчаси, 1/11.

(Устав лойиҳаси «Қишлоқ ҳақиқати» бугунги сонининг 2-саҳифасида босилган).

ХХР ДАВЛАТ КЕНГАШИ РАИСИНИНГ ТАШРИФИ

Совет ҳукуматининг таклифига мувофиқ ХКП Марказий Комитети Сиёсий бюроси доимий комитетининг аъзоси, ХХР Давлат Кенгашининг раиси Ли Пэн 23 апрель куни расмий ташриф билан Москвага келди.

Аэродромда Ли Пэнни КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР Министрлар Советининг раиси Н. И. Рижков, КПСС Марказий Комитети Сиёсий бюросининг аъзоси, СССР ташқи ишлар министри Э. А. Шеварднадзе, бошқа расмий кишилар кутиб олдилар.

Автомашиналар кортежи мотоциклчиларнинг фахрий ҳамроҳлигида Боргоҳ томон йўл олди.

* * *

Шу куни Кремлда Н. И. Рижков билан Ли Пэннинг музокаралари бошланди.

СССР билан ХХР муносабатларининг барча жиҳатлари юзасидан батафсил фикрлашиб олинди. Яна давом эттириладиган музокаралар амалий ва дўстона вазиятда ўтди.

* * *

Кечқурун Катта Кремль саройида Ли Пэн ва унинг рафиқаси шарафига СССР ҳукумати номидан зиёфат берилди.

Меҳмон билан бирга сафарда унга ҳамроҳлик қилаётган хитойлик расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Совет томонидан Н. И. Рижков рафиқаси билан, Э. А. Шеварднадзе, Е. М. Примаков, бошқа расмий кишилар ҳозир бўлдилар.

Дўстона муҳитда ўтган зиёфатда Н. И. Рижков билан Ли Пэн нутқ сўзладилар, уларнинг нутқлари қарсаклар билан кутиб олинди.

(ТАСС).

ЎЗБЕКИСТОН МЕҲМОНЛАРИ

Парламент сенати раиси Шон Дохерти бошчилигидаги Ирландия парламенти делегацияси Ўзбекистон билан танишиб бўлди.

Меҳмонлар Самарқандга сафар қилдилар, қоракўлчилик илмий тадқиқот институтида бўлдилар. Улар Р. Р. Шредер номидаги боғдорчилик ва узумчилик илмий тадқиқот институтига, Орджоникидзе районидаги «Лимонарий» колхоз-комбинатига бордилар.

23 апрель куни делегация аъзолари Тошкентдан Москвага жўнаб кетишди.

(ЎзТАГ).

ТАБИИЙ ОФАТНИНГ ЯНА БИР ЗАРБАСИ

Наманган областининг шимолий районларида 20 апрелдан 21 апрелга ўтар кечаси ёққан дўлдан зарар кўрган дон ва озуқа экинларининг дастлабки бир неча юз гектарида экинлар тиклаб олинди. Табиий офат натижасида шикастланган фермалар, уй-жойлар ва бошқа иморатларни тиклаш учун минглаб кишилар ва юзлаб машина ҳамда механизмлар юборилди.

Маҳаллий гидрометеорология бюросининг бошлиғи А. Қурбоновнинг хабар беришича, кечқурун соат 9 дан кейин кучли жала дўлга айланди. Дўлнинг катталиги баъзан уч сантиметрга етди. Бор-йўғи бир неча соат ичида ёғингарчилик тарзида ерга камида 9 миллион кубометр сув тушди.

Дўлга қарши курашувчиларнинг куч-ғайрати қай йўсин билан бўлса ҳам дўлнинг катталигини кичрайтиришга ва шу билан зарарни камайтиришга қаратилган эди. Бироқ бу сезиларли натижа бермади. Дастлабки ҳисоб-китобларга қараганда, дўл етказган моддий зарар қарийб 20 миллион сўмни ташкил этади. Дон ва озуқа экинлари, боғлар ва полизлар қаттиқ шикастланди. Табиий офат зарбасига учраган ерларнинг умумий майдони 17 минг гектардан ошади.

Ҳозир табиий офат оқибатларини бартараф этиш учун барча чора-тадбирлар кўрилмоқда. Ўзбекистон ССР Министрлар Совети раисининг биринчи ўринбосари Д. Д. Берков табиий офат рўй берган районларда бўлди.

(ЎзТАГ).

Эстония ССР Олий Советининг сессияси

ТАЛЛИНН. (ТАСС мухбири А. Маловерьян). Бу ерда Эстония ССР Олий Советининг навбатдаги сессияси очилди.

Сессия кун тартибида республика Олий Совети раиси А. Рюйтелнинг Москвадаги музокаралар ҳақидаги ахбороти, Эстония ССР давлат назорати тўғрисидаги қонуннинг дастлабки муҳокамаси, ҳукуматнинг янги аъзоларини тайинлаш, Литвадаги воқеалар тўғрисида умумсиёсий мунозаралар, шунингдек Эстония ССР Олий Совети Президиумининг «Эстония ССР ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларини сиёсатдан қисман холи қилиш тўғрисида»ги фармонини тасдиқлаш масалалари бор.

Суд, прокуратура, ички ишлар ва давлат хавфсизлиги органларини сиёсатдан ҳоли қилиш кўзда тутилмоқда. Бу органларда, дейилади фармонда, «ташкилотлар, ижтимоий-сиёсий партиялар ва ижтимоий ҳаракатларнинг структура бўлинмалари тузилиши мумкин эмас». Эстония ССР Ички ишлар министрлиги системасидаги сиёсий бўлимлар фармон кучга кирган кундан бошлаб бир ой ичида тугатилиши лозим. Эстония ССР ҳуқуқни муҳофаза қилиш органларига раҳбар ходимларни ва бошқа мансабдор шахсларни ишга олиш чоғида «партияга, ижтимоий-сиёсий ташкилотларга ва ижтимоий ҳаракатларнинг раҳбар органларига кирмаган кишиларга афзаллик бериш» тавсия этилади.

ЛОЙИҲА

СССР ДЕҲҚОНЛАР УЮШМАСИ УСТАВИ

I. УМУМИЙ ҚОИДАЛАР

СССР Деҳқонлар уюшмаси* жамоатчилик ташкилоти ҳисобланади, у ихтиёрий асосда колхозлар, совхозлар, бошқа хил қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларининг, қишлоқ хўжалигига хизмат кўрсатадиган ҳамда унинг маҳсулотини қайта ишлайдиган корхоналар ва ташкилотларнинг жамоаларини, деҳқон хўжаликлари, ижарачилар, шахсий ёрдамчи хўжалик юритаётган фуқаролар, қишлоқ зиёлилари, аграрчи олимларни бирлаштиради.

1. Уюшма ўз аъзоларининг вакили ҳисобланади ҳамда давлат органлари, хўжалик, жамоат ва кооператив ташкилотларда уларнинг ҳуқуқлари, ижтимоий-иқтисодий манфаатларини ҳимоя қилади, мулкчилик ва хўжалик юритишнинг турли-туман шаклларини тенг ҳуқуқли асосда ҳамда эркин ривожлантиришга, деҳқон ернинг соҳиби бўлишига кўмаклашади.

Уюшманинг энг муҳим мақсади қишлоқ хўжалигида туб ижтимоий-иқтисодий ўзгаришлар ҳамда тармоқнинг устун даражада ривожланишини таъминлаш, қишлоқнинг ижтимоий қайта қурилиши ва деҳқонларнинг маънавий шаклланишлари, агросаноат комплекси ходимларининг турмуш ва меҳнат шароитини яхшилаш учун оммавий-ижтимоий ҳаракатни вужудга келтиришдан иборатдир.

Уюшма қишлоқ хўжалиги ва қайта ишлаш корхоналарининг моддий-техника базасини мустаҳкамлаш, капитал маблағлар ҳажмларини кўпайтириш ва таркибини яхшилаш, қишлоқ хўжалиги ва саноат маҳсулотларининг иқтисодий асосланган нархлари ҳамда стандартларини қарор топтириш, солиқ ва молия-кредит системасини takомиллаштириш юзасидан тадбирлар амалга оширилишига эришади, агросаноат комплексининг изга солиб туриладиган бозор иқтисодиётига ўтишига кўмаклашади.

Уюшма қишлоқ хўжалигида мавжуд жуда катта имкониятларни рўёбга чиқаришга ҳар томонлама ёрдамлашади, бу эса мамлакат аҳолисини озиқ-овқат билан таъминлашни яхшилаш имконини беради.

2. Уюшма ўз мақсадларини амалга ошириш учун:

мулкчиликнинг ва ерда хўжалик юритишнинг турли-туман шаклларини ривожлантириш учун тенг даражадаги иқтисодий, ижтимоий ва ҳуқуқий шарт-шароит яратишга, ташландиқ қишлоқларни тиклаш ва фойдаланилмаётган ёки оқилона фойдаланилмаётган ерлар деҳқон хўжаликлари ҳамда қишлоқ хўжалик кооперативлари тузиш учун ўзлаштирилишига кўмаклашади;

колхозлар, совхозларнинг деҳқон хўжаликлари, ёрдамчи хўжаликлар юритаётган фуқаролар, ижарачилар ва кооперативлар билан ишлаб чиқаришга техникавий хизмат кўрсатишда, уруғчилик, маҳсулдор чорва моллари таъминотида, маҳсулотни сотиш, мутахассислар хизмати кўрсатишда ўзаро фойдали иқтисодий алоқаларини йўлга қўйишда ёрдамлашади;

уюшма аъзоларининг манфаатлари ва ҳуқуқларини ҳимоя қилади, уларга ташкилий, иқтисодий ва ҳуқуқий жиҳатдан ёрдам беради. Уларнинг фаолиятига қонунга зид равишда аралашувларига йўл қўймайди, давлат ҳокимияти ва хўжалик бошқаруви органларига нисбатан уюшма аъзоларига иқтисодий зарар етказадиган ҳамда уларнинг манфаатларини камситадиган қонунсиз хатти-ҳаракатлар ва қарорларнинг бекор қилиниши тўғрисида асосли талаблар қўяди;

давлат органлари, хўжалик, жамоат ва кооператив ташкилотларида уюшма аъзоларининг манфаатларини ҳимоя қилади, идораларнинг яккаҳокимлигига қарши туради;

бошқарувнинг демократик принципларини ривожлантиради, уюшма аъзоларининг хўжалик мустақиллигига риоя қилиниши ва ҳимоя этилишини таъминлайди. Ишни давлат органлари ва жамоат ташкилотлари, бошқа уюшмалар ва кўнгилли жамиятлар билан ўзаро яқин ҳамкорликда олиб боради;

ўзининг ҳисоб-китоб банклари, молия-ҳисоб юритиш марказлари, суғурта муассасаларини ташкил этиши мумкин;

қишлоқ хўжалиги соҳасида тегишли халқаро ҳамда хорижий мамлакатларнинг миллий ташкилотлари билан алоқаларни амалга оширади, ташқи иқтисодий ҳамкорликнинг ривожланишига кўмаклашади;

экологик вазиятни яхшилашда, атроф муҳити булғанишининг олдини олишда фаол иштирок этади.

3. СССР Конституциясига мувофиқ уюшма съезди ва унинг Марказий кенгаши қонуний ташаббуслар билан чиқиш ҳуқуқига эгадирлар, белгиланган тартибда СССР халқ депутатлигига номзодлар кўрсатадилар ва сайлайдилар.

Уюшма халқ депутатлари Советларига сайланган ўз вакиллари орқали ҳамда бошқа йўллар билан совет давлати сиёсатини ишлаб чиқишда, давлат ва жамоат ишларини бошқаришда қатнашади.

Уюшма ўз фаолиятида СССР Конституциясига, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг конституцияларига, СССРнинг, иттифоқдош ва автоном республикаларнинг қонунлари ҳамда ушбу уставга амал қилади.

Уюшманинг ташкилий асоси бошланғич ташкилотлардир, улар меҳнат жамоаларида, шунингдек ҳудудлар бўйича ҳам тузилади.

Бошланғич ташкилотлар ихтиёрий равишда район, округ, область, ўлка, республика ва тармоқ деҳқонлар уюшмаларига бирлашишлари мумкин.

II. СССР ДЕҲҚОНЛАР УЮШМАСИ АЪЗОЛАРИНИНГ ҲУҚУҚ ВА ВАЗИФАЛАРИ

4. Уюшмага аъзолик жамоа ва якка тартибда бўлади. Колхозлар, совхозлар, бошқа қишлоқ хўжалик корхоналари ва ташкилотларининг, қишлоқ хўжалигига хизмат қиладиган ва унинг маҳсулотини қайта ишлайдиган корхона ва ташкилотларнинг жамоалари уюшманинг коллектив аъзолари ҳисобланадилар. Деҳқон хўжалигини, шахсий ёрдамчи хўжаликни юритувчи СССР фуқаролари, ижарачилар, қишлоқ зиёлилари, аграрчи олимлар уюшманинг якка тартибдаги аъзолари бўла оладилар.

Уюшма таркибига кирган жамоат ташкилотлари мустақилликни сақлаб қоладилар ҳамда ўз уставлари ва низомларига, шунингдек ушбу уставга риоя қиладилар.

5. Уюшма аъзолари қуйидаги ҳуқуқларга эгадирлар:

— уюшма ишларини бошқаришда, масалаларни қараб чиқиш ва қарорлар қабул қилишда қатнашиш, уюшманинг раҳбарлик ва бошқа органларига сайлаш ва сайланиш, уюшма фаолиятини яхшилаш ҳамда унинг ишидаги камчиликларни бартараф этиш юзасидан таклифлар киритиш;

— ўзининг қонуний ҳуқуқ ва манфаатларини ҳимоя қилиш учун уюшма органларига мурожаат этиш;

— манфаатларни ҳимоя қилишда жамоа бўлиб хатти-ҳаракатлар уюштириш;

— уюшмада мавжуд корхоналар, ташкилотлар ва бирлашмаларнинг хизматларидан фойдаланиш;

— фавқулодда ҳолатларда белгиланган тартибда уюшмадан молиявий мадад олиш;

— белгиланган тартибда уюшманинг навбатдан ташқари йиғилишлари, конференциялари, съездларини чақиришни талаб этиш;

— уюшмадан ихтиёрий равишда чиқиш.

6. Уюшма аъзоларига қуйидагилар мажбурийдир:

— уюшма уставига риоя қилиш;

— аъзолик бадалларини тўлаб туриш.

Уставга риоя қилинмаганлиги учун уюшма аъзоларига нисбатан жамоат таъсири кўрсатиш чоралари кўрилади, энг сўнгги чора уюшма аъзолигидан чиқариш ҳисобланади.

III. СССР ДЕҲҚОНЛАР УЮШМАСИНИНГ РАҲБАРЛИК ОРГАНЛАРИ

7. Уюшманинг олий органи беш йилда бир марта чақириладиган съезддир.

Навбатдан ташқари съезд уюшма аъзоларининг камида учдан бир қисми, уюшма Марказий кенгаши ёки тафтиш комиссияси аъзоларининг камида учдан икки қисми талаби билан ўтказилади.

Съезд:

— қишлоқни ижтимоий-иқтисодий ривожлантириш ва ишлаб чиқариш самарадорлигини оширишнинг энг муҳим истиқболли ҳамда жорий масалаларини муҳокама қилади;

— уюшма уставини, тафтиш комиссияси тўғрисидаги низомни, бошқа норматив ҳужжатларни тасдиқлайди ҳамда уларга ўзгаришлар ва қўшимчалар киритади;

— яширин овоз бериш йўли билан уюшма раисини, уюшманинг Марказий кенгаши ва тафтиш комиссиясини сайлайди;

— Марказий кенгаш ҳамда тафтиш комиссияси фаолиятлари ҳақидаги ҳисоботларни тасдиқлайди;

— уюшма фаолиятини қайта қуриш ва тўхтатиш ҳақида қарорлар қабул қилади.

8. Уюшманинг Марказий кенгаши:

— қонун чиқарувчи органлар ва ҳукуматга уюшма фаолиятига доир масалалар юзасидан таклифлар киритади;

— қонун ҳужжатларини тайёрлашда қатнашади, нарх белгилаш, маблағ ажратиш, қарз бериш, солиқ солиш, қишлоқни ижтимоий ривожлантириш ҳамда колхозлар, совхозлар, деҳқон хўжаликлари ва уюшма бошқа аъзоларининг манфаатларига тааллуқли масалалар юзасидан СССР давлат ҳокимияти ва бошқарув органлари қарорларининг лойиҳалари хусусида ўз хулосаларини тақдим этади;

— уюшма аъзоларига зарар етказадиган ҳамда уларнинг мустақиллигини чеклайдиган давлат ва бошқа органларнинг қарорларини ҳаракатдан тўхтатиш, бекор қилиш ёки ўзгартиш ҳақида таклиф киритади;

— уюшма аъзоларига шартнома асосларида хизмат кўрсатадиган корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар тузади;

— ноширлик фаолияти билан шуғулланади, ўз босма органларига (кундалик газета ва вақтли нашрга) эга бўлади, уюшма фаолияти ҳақида ўз аъзолари ва жамоатчиликни мунтазам равишда хабардор қилиб боради;

— уюшманинг йиллик бюджетини, яхлит ҳаракат дастури ва муҳим тадбирларини, шунингдек Марказий кенгаш маҳкамаси ходимлари сони ҳамда унинг харажатларини тасдиқлайди;

— уюшма раиси муовинларини сайлайди, масъул котибни, босма нашрларнинг бош муҳаррирларини тасдиқлайди;

— уюшма фаолиятининг турли масалалари бўйича секциялар тузади.

Марказий кенгаш мажлислари йилига камида икки марта ўтказилади.

9. Марказий кенгаш президиуми:

— Марказий кенгаш қарорлари ва тавсияларининг бажарилишини таъминлайди, унинг мажлисларига масалалар ва материаллар тайёрлайди, уюшма аъзоларининг манфаатларига тааллуқли қонун ҳужжатларининг лойиҳалари юзасидан хулосалар беради;

— деҳқон хўжаликлари, ижара жамоалари, колхозлар, совхозлар ҳамда уюшмага кирган бошқа корхоналарда фан-техника тараққиётининг энг янги ютуқлари ва илғор тажрибани қўлланиш амалиётини ўрганишни, умумлаштириш ва ёйишни йўлга қўяди;

— Марказий кенгашнинг ишчи маҳкамаси фаолиятига раҳбарлик қилади, унинг масъул ходимлари ҳамда босма нашрларнинг таҳрир ҳайъатларини тасдиқлайди;

— уюшманинг Марказий кенгаши ҳузурида очилган корхона ва ташкилотларнинг фаолиятини уюштиради ҳамда назорат қилиб боради;

— маблағларни уюшма Марказий кенгаши бюджетида тасдиқланганига мувофиқ тарзда сарфлайди.

Кенгаш президиумининг мажлиси уюшма раиси томонидан зарурат туғилганда, бироқ йилига камида тўрт марта ўтказилади.

10. Уюшма раиси:

— уюшмага умумий раҳбарлик қилади, мамлакатнинг давлат ҳокимият ва бошқарув органлари, жамоат ташкилотлари билан муносабатларда ҳамда халқаро муносабатларда уюшма вакили ҳисобланади, ҳужжатларга имзо чекади ҳамда уставдан келиб чиқадиган бошқа вазифаларни бажаради.

11. Уюшманинг тафтиш комиссияси:

— уюшма уставига, съезднинг ҳамда Марказий кенгаш пленумларининг қарорларига риоя этилишини назорат остига олади;

— уюшма Марказий кенгаши бюджетининг ижроси тўғрилигини ҳамда Марказий кенгаш ҳузурида иш кўраётган корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотларнинг хўжалик-молиявий фаолиятини текширади.

Тафтиш комиссияси ўз фаолиятида ушбу устав ва тафтиш комиссияси тўғрисидаги низомга амал қилади.

IV. СССР ДЕҲҚОНЛАР УЮШМАСИНИНГ МУЛКИ ВА МАБЛАҒИ

12. Уюшма уставда кўзда тутилган мақсад ва вазифаларни бажариш учун ўзига зарур мулк ва пул маблағларига, жумладан валютага эга бўлади.

Мулк ва маблағлар уюшма аъзоларининг кириш бадаллари ҳамда ҳар йили киши ҳисобига 3 сўмдан тўланадиган аъзолик бадаллари (унинг каттагина қисми маҳаллий уюшмалар ихтиёрида қолади), уюшма ҳузурида ишлаб турган корхоналар, бирлашмалар ва ташкилотлар кўрган фойдадан ажратмалар, ноширлик фаолиятидан келадиган даромадлар, уюшма белгиланган тартибда оладиган бошқа ажратмалар ва даромадлардан ҳосил бўлади. Уюшма меҳр-шафқат ҳамда бошқа хил олийжаноб мақсадлар жамғармаларини яратиш учун фуқаролар, корхоналар ва ташкилотларнинг ихтиёрий равишда берган бадалларини қабул қилади.

Уюшма съездларини, Марказий кенгаш пленумлари, кенгаш президиуми мажлисларини уюштириш ва ўтказиш, секцияларнинг ишлари, ишчи маҳкамасини сақлаб туриш харажатларини, шунингдек халқаро ҳамкорлик ва бошқа тадбирларни ўтказиш билан боғлиқ харажатларни уюшманинг Марказий кенгаши белгилайди.

Уюшма ўз аъзоларининг мажбуриятлари, улар эса уюшма мажбуриятлари учун жавобгар ҳисобланмайдилар.

Уюшма ҳуқуқий шахс саналади, мустақил балансга, банкда ўз ҳисоби, номи ёзилган муҳр ва штампга, бошқа анжомларга эга бўлади.

---

* Бундан буён «уюшма» деб юритилади.

Нишон районидаги «Нишон» давлат наслчилик совхозининг бош чўпони, қатор орден ва медаллар соврindори Чўян Дўланов хўжаликда катта ҳурмат-эътибор қозонган илғор чорвадор. Бир неча йилдирки, у ўзаро меҳнат беллашувларида ғолиб чиқиб, шуҳратига шуҳрат қўшиб келаяпти. Яқинда чўпон ҳаётида яна бир қувончли воқеа содир бўлди: у Қашқадарё область партия конференциясига делегат этиб сайланди.

СУРАТДА: Ч. Дўланов.

П. ЭРГАШЕВ олган сурат.

БАҲОНА ЭМАС, ИШ КЕРАК

ЧУСТ РАЙОН ПАРТИЯ ТАШКИЛОТИ ФАОЛИЯТИГА БИР НАЗАР

Икки йилдан буён районда давлатга пахта топшириш плани бажарилмаяпти. Айниқса, 1989 йилдаги аҳвол кўпчиликни ташвишлантириб қўйди. 14 хўжаликдан биттасигина маррага етди. Йиллик план 82 фоизда қолди. Бир центнер пахтанинг таннархи 73 сўмни ташкил этмоқда. Партия, совет ходимлари, хўжаликларнинг раҳбарлари ва мутахассислари билан фикрлашсангиз: «шароит оғир, сув кам, мўл ҳосил етиштириш амримаҳол» дейишади.

Тўғри, Чуст шароитида мўл, арзон, сифатли оқ олтин етиштириш осонмас. Оби ҳаётнинг ҳар қатраси ҳисобда, ер нотекис. 360 артезиан қудуғидан 200 таси ишлаяпти. Мавсумда 62 кўчма насосдан фойдаланилади. Ҳар бирига ўртача ҳисобда 30 тоннадан ёнилғи кетади. Мавсумда 1.800 тоннадан ортиқ дизель ёнилғиси сарфланади. Бу таннархга жиддий таъсир этмоқда. Деҳқонлар неча йиллардан буён электр насосларни орзу қилишаяпти...

Бироқ илғорлар тажрибаси ҳар бир тадбир ўз вақтида сифатли ўтказилса, ишнинг муваффақияти идеологик жиҳатдан таъминланса, пировард натижа учун барча бирдек жон куйдирса қувончли натижаларга эришиш мумкинлигини исботламоқда. Мисол учун Энгельс номли колхозни олайлик. Бу ерда 1.331 гектар ерда ғўза парваришланади. Хўжалик партия комитети (секретари М. Назирова) ибратли тадбирларни амалга оширмоқда. Ҳал қилувчи бўғинлар коммунистлар билан мустаҳкамланган. Пудрат имкониятларидан унумли фойдаланилмоқда. Мавжуд майдон 248 оилага бўлиб берилган, алмашлаб экиш 100 фоиз йўлга қўйилган. Вегетация даврида оммавий-сиёсий, ғоявий-тарбиявий ишлар ҳар қачонгидан қизғин тус олдирилади. Коммунистларнинг ўз хизмат бурчига муносабати йиғилишларда мунтазам муҳокама қилинади. Илғорлар тажрибаси кўпчилик мулкига айлантирилаётир.

Колхозда пахта устаси, 7-бригада саркори Усмонжон Раҳимовнинг ўрни бўлакча. У ҳар қандай шароитда ҳам ишнинг қаловини топади, одамларнинг кўнглини овлай билади. Ўтган йили ички имкониятлардан унумли фойдаланди. Ниҳолларни суғориш, озиқлантиришнинг ўзига хос тажриба мактабини яратди. Коммунистларнинг жонкуярлиги, шахсий масъулияти туфайли бригада ўтган йили ҳар гектар ердан 40,6 центнердан ҳосил йиғиштириб олди. Съездлар йилида ютуқларни янада мустаҳкамлашмоқчи.

Колхоз партия комитети муаммоларни ҳал этишда меҳнат ветеранлари тажрибасидан кенг фойдаланаяпти. Яқин вақтгача Тепақўрғон массивида яхши ҳосил битмасди. Навбатдан ташқари чақирилган партия йиғилишида ана шу масала атрофлича муҳокама қилинди. Кекса деҳқонларнинг таклиф ва мулоҳазалари синчиклаб ўрганилди. Ҳашар йўли билан ариқ қазилиб, қақроқ ерга сув келтирилди. Биринчи маротаба «65-24С» чигит нави экилди. Парвариш усталик билан олиб борилди. Хайрли иш шарофати туфайли кўзакда массивдан қўшимча равишда 200 тонна оқ олтин олинди.

Аксарият колхозлар ва совхозларнинг раҳбарлари, мутахассислари эса турли баҳоналарни рўкач қилиб ўз тадбирларини изчил амалга оширишмаяпти.

— Пахтакорнинг меҳнати ғоят оғирлигини ҳеч ким инкор этмайди, — дейди хўжаликнинг уста заршуноси Шароф Ҳалилов. — Деҳқон йил ўн икки ой, қаҳратон қиш, ёки жазирама иссиқ бўлсин дала бошида. Бир чаноқ салмоғи 4 грамм. Теримчи ҳар куни ўртача 80 килограмм ва ундан кўп оқ олтин теради. Бунинг учун 20 минг марта ерга эгилиб туриши керак. Аммо шароит оғир деб тушкунликка тушмаслигимиз керак. Пахта халқимизнинг бебаҳо бойлиги. Бутуниттифоқ фондига етказиб берадиган олий тортиғимиз. Бас шундай экан, бутун куч, имкониятни, ота-боболаримиз тажрибасини ишга солишимиз керак. Баъзилар шу оддий ҳақиқатни тушуниб етишмаяпти.

Асосий касал шундаки, белгиланган тадбирлар ташкилотчилик ишлари билан мустаҳкамланмаяпти. Ҳатто баъзи КПСС аъзоларининг қолоқлар сафига тушиб қолганлигига кўникиб кетилди. Карл Маркс номли колхозда пудратни жорий этишга киришилди. Аммо унинг моҳияти, иқтисодий афзаллиги кишиларга чуқур тушунтирилмади. Янгиликни жорий этиш жараёнида юзага келган муаммолар вақтида ҳал этилмади. Правление (раиси Т. Йўлдошев), партия комитети (секретари Н. Ғаффорова) ҳал қилувчи дамларда ялпи сафарбарликни таъминлай олмадилар. Агротехник тадбирларни амалга оширишда узилишларга йўл қўйилди. Далаларни ўт босди. 400 гектар ер заҳлатиб юборилди. Пировард натижада гектаридан 30 центнер ўрнига 25,2 центнердан ҳосил олинди. Йиллик план 87 процентни ташкил этди. Мураббийлар таннарх қимматлашиб кетганлигининг сабабларини лўнда қилиб гапириб беришди. Одатда шудгорлаш олдидан гектар ҳисобига 25—30 тонна маҳаллий ўғит солинади. Гўнг фақат ер унумдорлигини оширибгина қолмасдан, хўжаликка иқтисодий наф келтиради. Ижро интизомининг бўшлиги, иштиёқ, тадбиркорлик, ташкилотчилик етишмаётганлиги қолоқликнинг асосий сабабларидандир.

Генерал Норхўжаев номли колхоз (правление раиси Ж. Маҳмудов, партком котиби А. Раҳмонов) далалари Энгельс номли колхоз ерига туташ. Экинлар бир ариқдан сув ичади. Натижа эса ҳар хил. Ўтган йили райком, райижроком уларга яқиндан ёрдам бердилар. Айниқса сув танқислигини енгишда хайрли ишга қўл урилди. Норхўжаев номли совхозда тадбирларнинг шарофати туфайли мўл ҳосил яратилди. Афсуски, йиғим-терим мавсуми уюшқоқлик билан ўтказилмади. Ишнинг оғири бригада бошлиқлари зиммасига ташлаб қўйилди. Агрегатлардан унумли фойдаланилмади.

— Қўшни хўжалик деҳқонлари техниканинг қадрига етишмаяпти, — дейди Энгельс номли колхоз бригадири М. Имомов. — Унга таянмай туриб эндиликда тармоқни жадал ривожлантириб бўлмайди. Буни бригадамиз мисолида кўриш мумкин. Ўтган йили ҳосилдорлик 4,5 центнерга ошди. Ялпи ҳосилнинг 205 тоннаси машина-механизмлар ёрдамида саранжомланди. Йиллик план 170,8 фоизга адо этилди. Агар шунча пахта қўлда терилганда 30 минг 750 сўм маблағ сарфланарди. Техника туфайли, 27.650 сўм тежаб қолинди. Бу йилги режалар янада катта. Чигит экиш муваффақиятли якунланди.

Фикримизча, «Ленинград», Чустий номли, Калинин номли, Ленин номли, «1 Май» колхозларининг раҳбар ва мутахассислари турли баҳоналарни рўкач қилмай пахтачиликни ривожлантириш ҳақида жиддий бош қотиришлари лозим.

Район партия комитетида бўлганимизда бошланғич ташкилотлар жанговарлиги ошиб бораётганлиги хусусида алоҳида тўхталишди. Чорвачиликни ривожлантириш борасидаги кўрсаткичлар тилга олинди. Бу гапда жон бор. Ҳозирги пайтда Чуст районининг хўжаликларида 10.600 бош қорамол парваришланаяпти. Шундан 3 мингтаси соғин сигир. Ўтган йили давлатга сут топшириш плани 104 фоизга, гўшт эса 101 фоизга бажарилди. Жорий йилнинг биринчи кварталида истеъмолчиларга ўтган йилнинг шу даврига нисбатан 24 тонна кўп сут етказиб берилди. Бу ютуқда «Ғалаба» совхозининг улуши салмоқли. Яқин вақтгача хўжалик қолоқлар сафида эди. Совхоз партия комитети таъсирчан тадбирлар белгилади. Социал соҳа муаммолари бирин-кетин ҳал этилмоқда. Ишчи ва хизматчилар хўжаликни юксалтиришга астойдил киришдилар. Ҳашар йўли билан тошлоқ ер ўзлаштирилиб, озуқа базаси мустаҳкамланди. Бир килограмм тивитни 47 сўмдан сотиш йўлга қўйилганлиги иқтисодиётни мустаҳкамламоқда.

Район чорвадорларининг фаолияти билан яқиндан танишилса ҳали бу соҳада ҳам жиддий камчиликларга йўл қўйилаётганлиги яққол кўзга ташланади. Кимлардир ўзини аямай меҳнат қилиб, хўжалик бойлигига бойлик қўшишга ҳаракат қилмоқда. Баъзилар ўзининг лоқайдлиги, масъулиятсизлиги туфайли пешона тери эвазига олинган маблағларни совураяпти. 1988 йилда «Москва» колхозида молларни зооветеринария қоидалари асосида парваришлашда қўпол хатоларга йўл қўйилди. Правление, партия комитети чорвадорларнинг дил сўзларига қулоқ солмади. Зарбдор соҳа эътибордан четда бўлди. Оқибатда 236 бош майда шохли мол нобуд бўлди, 472 таси мажбурий сўйиб юборилди.

Район партия комитети бу каби камчиликларни муҳокама қилиб, чорвага муносабатни тубдан ўзгартириш, қарорлар ижросини таъминлаш, озуқа базасини мустаҳкамлашга қаратилган тадбирлар белгилади. Бахтга қарши уларнинг кўпчилиги бажарилмай қоғозда қолди. Баъзилар эскича ишлашни давом эттирдилар. Калинин номли колхозда ташвишли ҳол рўй берди. (правление раиси Ё. Абдураҳмонов, партком котиби Т. Султонов, бош зоотехник Н. Тоиров), 1985 йилда фермадаги моллар касалланиб, 155 таси мажбурий гўштга топширилганди. Кўпчилиги маҳсулдор сигирлар эди. Шундан сўнг катта маблағ сарфлаб 120 та қорамол сотиб олинди. Лекин сабоқлардан хулоса чиқарилмади, масъулиятсизлик давом этди. Кадрларга нисбатан талабчанлик сусайтириб юборилганлиги қимматга тушди. Аксарият моллар касалланиб, ҳисобдан чиқарилди. Колхоз 180 минг сўм сарфлаб яна қорамол сотиб олишга мажбур бўлди.

Бундай камчиликлар Ленин номли колхозда ҳам содир бўлмоқда. Соҳа жонкуярлари тўғри таъкидлашди, район партия комитети раҳбарлар ва мутахассисларнинг чорвачиликка бўлган муносабатини тубдан ўзгартиришга эришаолмаяпти. Аппарат ходимлари бошланғич ташкилотлар билан мустаҳкам алоқа ўрнатишмаган. Ҳал қилувчи дамларда тадбирларнинг қандай амалга оширилаётганлиги назорат қилинмаяпти. Лозим бўлганида амалий ёрдам кўрсатилмаётир. Давлат планлари барбод берилгандагина чорвачилик ҳақида ўйлаб қолишаяпти.

Зооветеринария ва наслчилик ишлари ҳам талаб даражасида эмас. Ўтган йили 180 бош сигир қисир қолди. Шунинг ҳисобидан камида 420 тонна сут йўқотилди. Озуқа экинларидан яхши ҳосил олинмаяпти. Гўштга топширилаётган қорамолнинг ўртача тирик вазни 388 килограммдан ошмаётир.

Социал соҳадаги йиғилиб қолган муаммолар пахтакорлар, чорвадорлар, боғбону соҳибкорларнинг иш унумига салбий таъсир ўтказмоқда. Ҳозирги кунда қишлоқ мактабларининг 30 фоизи, болалар боғчаларининг 60 фоизи мослаштирилган ёки авария ҳолатидаги биноларда жойлашган. Касалхоналар ва амбулаториялардаги аҳвол ҳам бундан қолишмайди, ўриндиқлар етишмайди. Варзигон, Баликчи, Ариқбўйи, Сариқамиш каби қишлоқлардаги аҳвол ниҳоятда ночор.

Колхозларда моддий-техника таъминоти хизмати кўнгилдагидек эмас. Колхозлар ва совхозларда 14.200 сўмлик ўрнатилмаган ускуналар, 62.700 сўмлик қишлоқ хўжалик техникаси, эҳтиёт қисмлар омборларда уюлиб ётибди. Фойдаланилаётган экин майдонларининг 5 минг гектари алмашлаб экишга киритилмаган. Кетма-кет қарорлар қабул қилинаётганига қарамай уруғлик билан жиддий шуғулланилмаяпти. Ҳар йили районга четдан 1.600 тоннадан кўпроқ уруғлик картошка келтирилмоқда. Шунинг ўзидан 160—200 минг сўм зарар кўрилаяпти.

Чуст район партия комитети инсон омилига эътиборни кучайтириши лозим. Айни пайтда район халқ хўжалиги соҳаларида ишлаётган кишиларнинг 41 фоизи хотин-қизлардир. Уларнинг унумли меҳнат қилиб кўнгилли ҳордиқ чиқаришлари учун барча шароит муҳайё этилган деб бўлмайди. Мавжуд 228 дала шийпонининг 66 фоизида гигиена хоналари, душ йўқ. Биронта хўжалик фермасида шу пайтгача иш икки сменада ташкил этилмади. Район статистика бўлимининг ахборотига кўра, 17.941 хонадоннинг ярмида кир ювиш, 40 фоизида холодильник, тикув машиналари йўқ. Аҳолининг 39 фоизигина водопровод сувидан баҳраманд бўлаяпти.

Ўтган икки йил ичида 21 киши ўз жонига қасд қилди. Уларнинг 13 нафари хотин-қизлардир. Оғасарой қишлоғида истиқомат қилган К. Отабоева 7 фарзанднинг онаси эди. У эри КПСС аъзоси Х. Отабоевнинг қўрс муносабатидан, таҳқирлашларидан неча бор қишлоқ Совети раҳбарларига шикоят қилган эди. Аммо муттасадди ўртоқлар унинг арз-додига совуққонлик билан қарадилар. Аёл ўз жонига қасд қилди...

Чуст районида экономикани мустаҳкамлаш, барча соҳани бирдек ривожлантириш, социал соҳа муаммоларини ҳал этиш борасида юқоридаги каби камчиликлар оз эмас. Район партия комитети, райижроком ўз фаолиятини янгича талаблар асосида қайта қуриб, сўздан амалий ишга ўтиши лозим. Булар ҳақида район партия конференциясида қимматли фикр-мулоҳазалар ўртага ташланиши табиий.

М. ҚАЮМОВ,
«Қишлоқ ҳақиқати»нинг махсус мухбири.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

● Қўқондаги бинокорлик материаллари заводининг ходимлари ажратилган ер участкаларида якка тартибдаги қурилишни ривожлантиришга ўз ҳиссаларини қўшмоқдалар. Биринчи квартал якунига кўра, улар янги уйларнинг бўлғуси эгалари учун планга қўшимча равишда 350 минг дона ғишт, кўплаб пардозбоп кошинлар, 40 минг донаддан ортиқ деворбоп блоклар етказиб бердилар. Бу эса завод ходимларига қўшимча 50 минг сўм фойда олиш имконини берди.

● Чирчиқдаги «Ўзбекхиммаш» заводида ўз ходимларининг саломатлиги ва дам олишлари тўғрисида ғамхўрлик қилдилар. Бу ерда «Олимпия умидлари» спорт комплекси фойдаланишга топширилди. Комплекс қурилишига 80 минг сўм сарфланди. Энди завод ишчилари ва яқин атрофдаги микрорайонларнинг аҳолиси бўш вақтларини фойдали ўтказишлари мумкин. Волейбол ва баскетбол майдончалари, спорт тренажёрлари зали улар ихтиёрида.

● «Қўштепа» ёрдамчи хўжалигида қуюқ сут тайёрлайдиган мўъжазгина линиянинг ишга туширилиши Фарғона темирйўлчиларини узлуксиз тўйимли маҳсулот билан таъминлаш имконини берди. Ана шу кичик цехдан ҳар куни 600 килограммгача сут жўнатилади. Бундан ташқари темир йўл Фарғона бўлимининг «аграр цехи» ўз ходимларини янги сўйилган гўшт билан таъминламоқда.

● «Ўзбекгидроэнергострой» бош пудратчи трест қурувчилари Қашқадарё областидаги Талимаржон ГРЭСининг биринчи энергоблокини тиклаш юзасидан асосий ишларни бошлаб юбордилар. Бош қозонхона агрегатига технология ускуналарини таганроглик машинасозлар етказиб беришмоқда. Келаси йили бу ерга Ленинград «Металлический завод» бирлашмасида тайёрланган турбина узеллари келтирила бошланади.

● Бухоро ип газлама бирлашмасининг бош корхонасида бир вақтнинг ўзида чойхона, қаҳвахона, десерт бари, янги маиший хоналар очилди. Булар меҳнат коллективи кенгашининг қарори билан қурилди. Ўтган йил охирида коллектив ўртасида савол-жавоб ўтказилди. Ишчи аёлларнинг фикрича, корхонада ижтимоий-маиший шароитни яхшилаш учун нималар қилиш зарурлиги аниқланди. Энди эса уларнинг талаблари адо этилди. Ҳозир бу ерда яна бир чойхона ва аёллар сартарошхонаси қурилиши битай деб қолди.

(ЎзТАГ).

ДЕҲҚОН ТАОМИЛИ

БОҒНИ БОҚСАНГ, БОЛ БЎЛУР

Республикамизда кўчат экиш ва кўкаламзорлаштириш икки ойлиги поёнига етмоқда. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети, Ўзбекистон ССР Министлар Советининг даъватига жавобан колхозлар, совхозлар, корхоналар, муассасалар боғ ва токзорларни анча кенгайтирдилар, довдарахтларни тартибга келтирдилар. Самарқанд, Фарғона, Сурхондарё ва бошқа бир қатор областларда кўчат экиш топшириқлари бажарилди. Бошқа жойларда эса қулай муддатларни бой бермаслик учун кўчат экиш суръатларини жадаллаштириш зарур. Жорий йилда боғ ва токзорлардан мўл ҳосил олиш, келгуси йилга мустаҳкам тамал қўйиш мақсадида айни кунларда боғбонлар, соҳибкорлар бир қатор муҳим агротехника тадбирларини ўз вақтида амалга оширишлари шарт.

Тупроққа ишлов бериш ва ўғит солиш энг муҳим юмушлардан саналади. Ўғитни мумкин қадар чуқур солиш яхши самара беради. Бунда мевали боғларнинг ҳар гектарига 120 килограмм азот, 30 килограмм фосфор, 15—30 килограмм калий (соф ҳолда), ҳосилдор токзорларга эса 120 килограмм азот, 90 килограмм фосфор, 30 килограмм калий солиш тавсия этилади. Уларни гектар ҳисобига камида 10—20 тоннадан маҳаллий ўғитга аралаштириш самарадорликни янада оширади. Ўғит тупроққа чуқур солинганда ўсимликларнинг биологик фаоллиги кучайиши учун қулай шароит вужудга келади, натижада ҳосилдорлик 20—40 фоиз кўпаяди, маҳсулот сифати сезиларли даражада яхшиланади.

Тупроқни чуқур юмшатган ҳолда ўғит солиш айниқса лалми ердаги боғ ва токзорлар учун ниҳоятда фойдали.

Бутун вегетация даврида ниҳолларни ўз вақтида суғориш, озиқлантириш йўли билан сув-озуқа режимини муайян ҳолда сақлаб туриш жуда муҳим. Намни сақлаш учун суғоришдан сўнг тупроқни чизеллаш лозим. Бу усул тоғ ёнбағирларида ёғингарчиликдан сўнг айниқса фойдали.

Боғ ва токзорларда тупроқ юмшатилган ва бегона ўтлардан тозаланган бўлиши лозим. Бунинг учун тупроққа механизмлар воситасида ишлов берилади. Қатор оралиғи ва дарахтлар тагини юмшатишда КСЛ-5 культиватори, ФА-76 фрезаси қўлланилади. Токзорлар НО-18 механизми воситасида юмшатилади.

Бу йилги баҳорда об-ҳаво беқарор, тез-тез ёғингарчилик бўлиб турибди. Бундай шароитда дарахт танасини оқлаш алоҳида аҳамиятга молик. Бу айниқса данакли мева дарахтлари учун катта наф келтиради. Икки қисм оҳак ва бир қисм тупроқдан тайёрланган оҳақли сут дарахтларни офтоб тиғидан, кескин ўзгарувчи ҳарорат таъсиридан ҳимоя қилади.

Ёғингарчилк сероб, ҳаво ҳарорати юқори бўлиши натижасида бултур яхши кесилмаган ток новдалари ғовлаб кетиши мумкин. Новдалар қалинлашиб кетмаслиги, ҳосилнинг яхши шаклланиши учун новдаларни ўз вақтида тараб боғлаш, хомток қилиш зарур. Хўраки навлар учун хомток айниқса муҳим. Чунки бу навларда ҳосилсиз новдалар кўп бўлади. Қатор районларда токлар бултур кесилмади. Жорий йилда токларнинг мўл ҳосил бериши кутилмоқда. Уларни тўғри озиқлантириш доимо эътиборда бўлмоғи шарт.

Келгуси йил ҳосили учун тамал қўйиш, унга ҳозирдан ғамхўрлик қилиш жуда муҳим. Бунинг учун май-июнь ойларида парваришни кучайтириш даркор. Чунки айни шу пайтда келгуси йил ҳосилининг нишоналари пайдо бўлади.

Кўчат ўтқазиш, янги боғ ва токзорлар барпо этиш ишнинг бошланиши, холос. Ниҳолларнинг юз фоиз амал олишини таъминлаш учун уларни мурғак гўдакдек асраб-авайлаш зарур. Ўз вақтида суғориш, тагини юмшатиш, ўғит солиш даркор. Суғоришдан сўнг 2—3 кун ўтгач, қийшайиб қолган ниҳоллар тўғриланади ва танаси оқланади. Ёз мобайнида ёш ниҳоллар 8—10 марта суғорилиши керак. Нам сақлаш учун суғоришлардан сўнг тупроқ юмшатилиши шарт. Баъзи районларда кўчатларнинг новдалари чилпилмаган, бу эса уларнинг тўғри шаклланишига ёмон таъсир кўрсатади.

Кўчатлар новдасининг учдан бир қисми чилпиб ташланади. Дастлабки икки йилда узунроқ чилпиш тавсия этилмайди, чунки бу ҳолатда дарахтнинг ўсиши тезлашиб, ҳосилга кириши эса кечикади. Дастлабки икки йилда чилпиш шохларнинг тўғри шаклланишини таъминлаши лозим.

Ток кўчати ўтқазилганда икки-учтадан кўзи бўлган иккита новда қолдирилади. Кўчатлар шундай ўтқазилиши керакки, новдалар қатор бўйлаб жойлашуви, банди эса тупроққа 5—10 сантиметр кўмилиши шарт. Қатор ораларига эртаги сабзавот экинлари жойлаштириш мумкин. Ҳосил чўғи ва унинг сифати кўп жиҳатдан зараркунанда ва касалликларга қарши қандай курашилганига боғлиқ. Жорий йилда тўгарак куя, барг бужмайиши, калмараз сингари касалликлар кўпайиши мумкин. Токзорларда эса кул ва қўнғир доғ касаллиги тарқалади.

Уруғлик мева дарахтларига мева қурти, баргхўр, қалқонбит, куя ва турли каналар кўп зарар етказади. Калмараз ва уншудринг сингари касалликлар ҳосил чўғини камайтириб юборади.

Ана шу зараркунандаларга қарши дарахтларга трихлор-5 доривори пуркалади. Ҳар гектарга 50 килограмм доривор сарфланиши керак. Агар хўжаликда бундай доривор бўлмаса, метофос (гектарига 5 килограмм) ва № 30 препарати (гектарига 30 килограмм) аралашмасидан фойдаланиш мумкин. Аввалги йилларда калмараз ва уншудринг касаллиги учраган участкаларга ишлов бериш чоғида юқоридаги аралашмага 4 килограмм хлорли мис ва 2 килограмм фундазол доривори қўшилган эди.

Олманинг Симиренко нави гуллагандан сўнг (тахминан апрелнинг учинчи ўн кунлиги) олма қуртининг биринчи авлоди ва унга йўлдош зараркунандаларга қарши қуйидаги дориворлардан бирортаси пуркалиши шарт: децис (гектарига 0,8—1 килограмм), рипкорд (гектарига 200 грамм), цимбуш (гектарига 1—2 килограмм). Микробиологик дориворлардан дендробациллин (гектарига 12—14 килограмм) қўлланилади.

Уларга қуйидаги дориворлардан бирортаси аралаштирилиши лозим: омайт (гектарига 2 килограмм), акрекс ёки изофен (гектарига 2—3 килограмм) ҳамда хлорли мис, цинеб, купрозан (гектарига 4 килограммдан) сингари дориворларнинг бирортаси аралаштирилади.

Баҳор салқин ва серёғин келганда калмараз касаллиги кескин кўпайиши мумкин. Бундай ҳолларда унга қарши бордоск суюқлиги билан алоҳида ишлов берилади.

10—12 кундан сўнг олма қуртига қарши яна ўша дориворлар билан ўша миқдорда такрор ишлов берилади. Бу ишловда аралашмага фунгицидлар қўшилмаса ҳам бўлади. Дарахтларга қуйидаги дориворларнинг бирортаси билан ишлов берилади: метафос, метатион (гектарига 4 килограмм), каналарни йўқотиш учун эритмага каллоидли олтингугурт (16 килограмм) ёки омайт (3 килограмм) доривори аралаштирилади.

Данакли мева дарахтларига барг доғланиши, барг бужмайиши, уншудринг сингари касалликлар, шира, мева қурти ва турли хил қалқонсимонлар зиён етказади.

Бундай касалликларга қарши кураш учун дарахтлар гуллаб бўлгандан сўнг 10—12 кун ўтгач бир фоизли бордоск суюқлиги пуркалади. Ширага қарши эса 0,2 процентли БИ-58 доривори пуркаб чиқилади. Бунда ҳар гектарига 800—1200 литр суюқлик сарфланади.

Олхўрининг ўрта ва кечпишар навларига ҳам мева қуртига қарши ишлов берилади. Биринчи ишлов май ойининг бошида, иккинчиси орадан ўн беш кун ўтгач амалга оширилади. Бунда золон, БИ-58, метафос дориворларидан бирортаси қўлланилади.

Токзорларда кул, баъзан доғсимон уншудринг касаллиги ва узумхўр ҳосилга путур етказади. Кул касаллигига қарши ток туплари майдаланган олтингугурт билан чангланиши зарур. Биринчи чанглаш яшил новдаларда учинчи-тўртинчи барглар пайдо бўлаётганда, иккинчи ишлов 8—10 кундан сўнг, учинчи ишлов эса ток гуллагач 7—10 кундан сўнг ўтказилади. Агар чанглашдан сўнг ёғингарчилик бўлса, ишлов яна такрорланиши лозим. Ток тупларининг ўсувига қараб ҳар гектар ерга 25—40 килограмм майдаланган олтингугурт пуркалади.

Агар кул касаллигининг мавжудлиги ток гуллагандан кейин ҳам аниқланса, 8—10 кун оралатиб 2—3 марта бир фоизли каллоидли олтингугурт эритмаси пуркалади. Бунда ҳар гектар ерга 800—1200 литр суюқлик сарфланади.

Доғсимон уншудринг касаллигига қарши новдаларда 2—3 барглар пайдо бўлаётганда мис купороси аралаштирилган 1 фоизли бордокс суюқлиги пуркаб чиқилади. 8—10 кундан сўнг ишлов яна такрорланади.

Узумхўрга қарши 2—3 қайта ишлов бериш зарур. Биринчи ишлов илк капалаклар учганидан сўнг 13—15 кун ўтгач берилади. Бу узумнинг тоифи навларида 4—5 барг, кишмиш навларида 6—8 барг пайдо бўлган кезларга тўғри келади. Иккинчи ишлов токлар ёппасига гуллагандан сўнг 17—20 кун ўтгач ўтказилади. Орадан 8—10 кун ўтгач учинчи ишлов берилади. Бунда ҳар гектар ерга золон, метафос ёки гардон дориворларининг биридан 3 килограммдан пуркалади.

Узумхўрга қарши ишлов бериш кўпинча кул касаллигига қарши кураш даврига тўғри келади. Бундай ҳолларда суюқликка каллоидли олтингугуртнинг бир процентли эритмаси аралаштирилади.

Ҳосил йиғим-терими ҳақида ҳозирданоқ қайғуриш лозим. Идишлар, нарвонлар, транспорт воситалари тайёрлаб қўйилиши фойдадан холи эмас. Майиз тайёрланадиган жойларда қуритиш майдончалари, баркашлар, саралаш столларини ҳам барвақт тахлаш муҳим.

М. МИРЗАЕВ,
Р. Р. Шредер номли илмий-ишлаб чиқариш бирлашмаси бош директори, ВАСХНИЛ академиги.

Бизнинг мусоҳаба

ДАВОГА МУҲТОЖ

Жамоатчи мухбиримиз **Т. Раҳимбоевнинг** Хоразм область асаларичилик бирлашмасига қарашли «Хоразм» совхози директори **Вафо Бобожонов** билан мулоқоти шифобахш неъмат етиштиришдаги муаммолар ва тўсиқларга бағишланди.

— Вафо Бобожонович, куни кеча областни ижтимоний-иқтисодий ривожлантириш режалари хусусидаги ахборотни ўқиб чиқиб, Хоразмда озиқ-овқат маҳсулотлари етиштириш салмоғи 1989 йилда аввалги йилдагига қараганда 5 фоиз кўпайганлигини кўрдик. Хўш, сиз раҳбарлик қилаётган хўжаликда бу борадаги аҳвол қалай?

— Биз ўтган йили маҳсулот ишлаб чиқариш планини уддалай олмадик. Ўзингизга маълум, ўтган йили баҳорда кутилмаган совуқ тушди. Бундан ташқари, мавсумга пухта тайёргарлик кўролмагандик. Оқибатда учиб юрган 45—50 фоиз асаларидан ажраб қолдик. Шу туфайли маҳсулот етиштириш плани уддаланмади. Маҳсулот сотиш планининг бажарилишига келсак, қатор корхона ва ташкилотларга асалари уяларини сотиб, шунинг эвазига режадаги 46 минг ўрнига 56 минг сўм даромад олдик.

Гап фақат юқоридаги омилларда эмас, умуман Хоразм асаларичилари олдида жиддий муаммолар, қатор тўсиқлар турибди. Аввало асаларининг ўзини озиқлантириш ҳозирда амримаҳол бўлиб қолди. Илгари республикада «Узпчелопром» деган бирлашма бўларди. Бу ташкилот ҳар бир асалари уясига 5—6 килограммдан шакар ажратарди. 1985 йилда ана шу идора тугатилди. Асаларичилик жабҳасини агросаноат комитети жиловлай бошлади. Натижада ҳар уяга шакар миқдори 4 килограммга тушиб қолди. Фондимиз қисқарди. Биз бу масалани бир неча бор кун тартибига қўйдик. Аммо ҳеч ким гапимизга қулоқ солмаяпти.

Яна бир муаммо —транспорт таъминоти: совхозимизда 10—12 та транспорт воситаси бор. 5 минг қути асалари мавжуд. Шуларни кўчириш учун битта автомашина 130 марта қатнаши керак. Натижада асаларини ўз вақтида гуллаб турган далалар, боғлар яқинига олиб боролмаяпмиз. Болари шундай нозик жониворки, уни айни гуллаб турган жойга вақтида етказиб нектар билан таъминламасангиз, болаларини уядан чиқариб ташлайди.

— Маълумки, хоразмлик асаларичилар қатор йиллардан буён қардошлик қонунига биноан қўшни Туркманистон ССРнинг Тошҳовуз области ерларида асалари боқишади. Бу Хоразмнинг ўзида ўтлоқлар, боғ-роғлар тақчиллиги билан изоҳланадими?

— Ҳар иккала республиканинг асаларичилари ўртасида ўзаро қардошлик алоқалари самарали натижалар бераётганлиги яхши, албатта. Лекин қўшни республикага шунча уяни кўчириб, олиб қайтишнинг ўзи бўлмайди. Кўп харажат талаб қилади. Шу боисдан биз ҳозирги пайтда 60 фоиз асаларини ўзимизда сақлаяпмиз. Бунга сабаб Хоразмда экин майдонлари тор, асалари қўядиган жой етишмаслигидадир. Ундан ташқари, қатор хўжаликларда биологик методга ўтилмаяпти, ҳашаротга қарши заҳарли моддалар қўлланилмоқда. Бу борада Боғот районидаги Наримонов номли колхозда яхши тажриба тўпланган. Агар ана шу тажриба бошқа хўжаликларга ҳам жорий этилса, Хоразмда асал етиштириш салмоғи янада ортади.

— Хўжалигингиз асаларичилари фаолияти билан яқиндан танишганимда маҳсулот етиштиришда улар ўртасидаги кескин тафовутни кўрдим...

— Ҳайрон бўлишингизга асос бор. Бой тажриба соҳиби Абдурим ака Матниёзов ҳар бир асалари уясидан 16 килограмм ўрнига 25,4, Отабой ака Абдуллаев 25, Мадамин Раҳмонов ҳам шунча, Амин Аҳмедов 24, Йўлдош Дўсжонов 23,5 килограмм асал олдилар. Улар пудрат асосида ишлаяптилар. Шу билан бирга Бахтиёр Давлетов, Озод Болтаев, Абдулла Абдиримовларда бу кўрсаткич 3,5 — 4 килограммда қолди. Бунинг сири нимада дерсиз? Кўп маҳсулот олган асаларичилар ишнинг кўзини билишади. Улар боғ-роғлар қачон гуллашини, шу муддат қанча давом этишини, унга қайси йўлдан боришни, хуллас, парвариш сир-асрорларини обдон ўрганиб олишган.

МЕҲНАТ АҲЛИНИНГ КАЙФИЯТИ

Элга хизмат—олий ҳиммат

Қашқадарё вилояти ер ости қазилма конларига бой ўлка. Айниқса унинг бағридан кўплаб нефть, газ олинаяпти. Шундай манбаларни аниқлаш, геологик жиҳатдан тадқиқ этиш, қазиш, хом ашёни дастлабки қайта ишлаш сингари юмушларни «Узбекнефтегазгеология» бирлашмаси, «Шўртонгаз» ва «Каршинефть» бошқармалари коллективлари адо этмоқдалар. Ана шундай ташкилотларнинг ишчи-хизматчилари, инженер-техник ходимлари асосан бепоён қумликлар бағрида, далаю даштда, шаҳар ва қишлоқлардан олисда меҳнат қилишади. Бизнинг «Каршинефть» бошқармамиз кончилари ҳам шундай шароитда ишлашади. Улар саратонда жазирама иссиққа, қишда қаҳратон совуққа чидаб, чўл рутубатини мардонавор енгиб, моддий бойлик яратмоқдалар. Бундай заҳматкаш кишиларга савдо хизмати кўрсатиш, умумий овқатланиш шоҳобчалари фаолиятини йўлга қўйиш, маиший эҳтиёжларини тўлароқ қондириш ҳақида қайғуришдек масъулиятли вазифа ишчилар таъминоти бўлимимиз коллективи зиммасида.

Бошқарманинг чўл қўйнида жойлашган конларида, турли бўлинмаларида икки мингдан зиёд ишчи-хизматчи меҳнат қилмоқда. Уларнинг оила аъзоларини ҳам қўшиб ҳисоблаганда камида ўн минг кишининг озиқ-овқат, саноат молларига бўлган эҳтиёжини қондириш, умумий овқатланиш тармоқлари яхши ишлашини таъминлаш учун барча имкониятларни сафарбар этаяпмиз. 1989 йилда пландаги 2 миллион 440 минг ўрнига 2 миллион 644 минг сўмлик хизмат кўрсатилиб, аввалги даврга нисбатан ярим миллион сўмлик ўсишга эришилди. Коллективимиз 1990 йилда муваффақиятларни янада кўпайтириш учун астойдил ҳаракат қилмоқда. Ўтган уч ярим ойда пландан ташқари 150 минг сўмлик хизмат кўрсатишга муваффақ бўлдик.

Хўш, шундай натижаларга қандай қилиб эришаяпмиз? Бошқарма ишчи-хизматчиларининг талаб-эҳтиёжларини ўрганиб, харидоргир моллар билан имкон қадар кўпроқ таъминлашга интилаяпмиз. Бу борада область савдо бошқармаси томонидан фонд бўйича ажратилган озиқ-овқат, саноат маҳсулотлари билан чекланиб қолаётганимиз йўқ. Ходимларимиз Бутуниттифоқ миқёсида ўтказилаётган ярмаркаларда иштирок этдилар. Қайси корхона ва ташкилотларда давлат буюртмасига қўшимча равишда моллар ишлаб чиқарилаётганлигини аниқладилар. Шартномалар тузиш, пул ўтказиш йўли билан сотиб олиш асосида кўплаб маҳсулотлар келтирилди. Масалан, Украинанинг Хмельницкий, Донецк областларидан 170 минг сўмликдан зиёд кийим-кечак олиб келиниб, бошқарма ишчи-хизматчиларига сотилди.

Кончиларни кундалик озиқ-овқат маҳсулотлари билан таъминлаш доимо диққат марказида туради. Икки-уч йил илгари қиш, баҳор фаслларида сабзавот, картошка ва бошқа неъматлар етишмай қолар, уларнинг таъминотида узилиш бўларди. Шундай ҳолат такрорланмаслиги учун амалий тадбирлар кўрилди: омборлар кенгайтирилди, совутиш қурилмалари ўрнатилди. Сабзавот ва картошка сақланадиган 300 та махсус идиш сотиб олинди. Буларнинг ҳаммаси 1989 йил кузида пландаги 184 тонна ўрнига 368 тонна сабзавот ғамлаб қўйишга шароит яратди. Ходимларимиз Украинанинг Чернигов областига бориб, шартнома тузганликлари туфайли 352 тонна картошка олиб келишга муваффақ бўлинди. Ҳўл мева, полиз маҳсулотлари аввалги йилларга нисбатан кўп сақлангани, 18 тонна сабзавот тузлангани бундай неъматлар таъминотини сезиларли даражада яхшилаш имконини берди.

Янги савдо шоҳобчалари, умумий овқатланиш тармоқлари қурилиб, фойдаланишга топширилаётганлиги ҳам хизмат кўрсатиш миқёсларини кенгайтиришда муҳим аҳамият касб этмоқда. Кўчма автолавкалар билан олис конларга бориб тез-тез савдо уюштириш йўлга қўйилган. Музаффар Аҳмедов, Эркин Норқулов, Фаина Юсупова, Жума Бердиев, Фотима Очилова, Баҳодир Бозоров сингари ходимларимиз намунали хизмат кўрсатишда ҳамкасбларига ўрнак бўлмоқдалар.

Таъкидлаб ўтилган ютуқлар билан бирга фаолиятимизда камчиликлар ҳам бор. Хизмат кўрсатиш жараёнида анчагина қийинчиликларга дуч келинмоқда. Ечимини кутаётган муаммолар талайгина. Одамларга қўпол муомала қиладиган, уларни ранжитадиган ходимларга нисбатан муросасиз бўлаяпмиз. Шунингдек, белгиланганидан ортиқча моллар тўпланиб қолишига йўл қўймаслик чоралари кўрилмоқда. Бундан ташқари ўзимизга боғлиқ бўлмаган масалалар ҳам борки, уларни ечишда Қашқадарё область савдо бошқармасининг амалий ёрдамига муҳтожмиз. Масалан, кончиларнинг аксарияти чўллардаги нефть қазиб олиш бўлинмаларида ишлашади, қийин шароитларда яшашади. Уларга узоқ сақланадиган гўшт ва балиқ консервалари, қуюлтирилган сут сингари маҳсулотлар кўп асқотади. Афсуски, шундай молларга фонд кам ажратилаяпти. Бу борада бизга ёрдам беришади, деб ўйлаймиз.

Меҳнат аҳлининг кайфияти, унумли ва сифатли ишлаши кўп жиҳатдан уларга қандай хизмат кўрсатилишига, турмуш шароитининг яхшиланиб боришига боғлиқ. Буни чуқур ҳис этган бўлинмамиз коллективи ўз зиммасидаги вазифаларни адо этиш учун бундан буён ҳам ички имкониятларни ишга солади.

М. ХЎЖАҚУЛОВ,
«Каршинефть» бошқармаси ишчилар таъминоти бўлимининг бошлиғи.

Ховос районидаги Мичурин номли совхозга қарашли «Боғбон» ишлаб чиқариш кооперативи аъзолари жорий йилда боғ ва полиз маҳсулотлари етиштириш билан бир қаторда 60 гектар майдонда ғўза ўстиришади. Ҳозир бу ерда чигит экиш жадал бормоқда.

СУРАТЛАРДА: 1. Агроном Иброҳим Бобожонов (ўнгдан) ва пахтачилик бригадаси бошлиғи Исақул Худойқулов уруғлик сифатини кўздан кечиришаяпти. 2. Чигит экилмоқда.

П. ЭРГАШЕВ олган суратлар.

ЧЕТ ЭЛ ХАБАРЛАРИ

АФИНА. Греция парламенти депутатлари гуруҳи турк коммунистлари Ҳайдар Қутлуғ билан Ниҳат Саргинни турмадан дарҳол озод этишни талаб қилувчи даъватномани имзолади. Турли партиядан сайланган партия аъзоларидан 93 киши имзо чеккан бу ҳужжат Туркия ҳукумати ва парламенти номига юборилди.

Даъватномада турмада азоб чекаётган сиёсий арбоблар икки ҳафтадан кўпроқ очлик забастовкаси ўтказаётганликлари ва уларнинг ҳаёти жиддий хавф остида қолганлиги таъкидланади. Уларни дарҳол озод қилиш, — дейилади даъватномада, — демократия ва инсон ҳуқуқлари учун курашаётган барча одамларнинг вазифасидир.

●

АНҚАРА. Туркиянинг жануби-шарқида юз берган отишма натижасида етти киши ҳалок бўлди. Анатолия агентлигининг хабар қилишича, Сиирт вилоятининг Киркия қишлоғи яқинида хавфсизлик кучлари қуролланган отряд борлигини аниқладилар. Қуролларни топшириш ҳақидаги буйруққа жавобан ўқ овозлари эшитилди. Бошланган отишма натижасида курд жангариларидан олти киши ва бир солдат ҳалок бўлди.

Ҳозирги вақтда бу районда террорчилар гуруҳларини тугатиш юзасидан кенг миқёсли операция ўтказилмоқда, деб таъкидлайди Анатолия агентлиги. Мамлакатнинг жануби-шарқида, деб хабар қилади агентлик, уч йилдан камроқ вақт ичида мингдан ортиқ киши, шу жумладан хавфсизлик кучларининг 200 дан зиёд вакили ҳалок бўлди.

●

ҚОҲИРА. Исроилдаги баъзи доиралар босиб олинган араб территорияларида қароргоҳлар барпо этишни кучайтиришга қаратилган хатти-ҳаракатларини Миср зўр ташвиш билан кузатиб турибди. МЕНА агентлигининг хабар қилишича, Миср Араб Республикаси ташқи ишлар министрлигининг расмий вакили шу ҳақда гапирган.

Бош министр Ицхак Шамир яқинда маъқуллаган режалар, дейилади баёнотда, Яқин Шарқдаги можарони тинч бартараф этиш йўлидаги куч-ғайратларга, шубҳасиз, жиддий тўсиқ бўлади.

Миср тинчлик сари ҳаракат қилишдан манфаатдор бўлган Исроилдаги барча кучларни босиб олинган ерларда янги яҳудий қароргоҳлари барпо этиш режаларини барбод қилиш учун қатъий чоралар кўришга чақиради.

* * *

Миср хавфсизлик кучлари Наср шаҳрида банг савдогарлари шоҳобчасини тугатди. Операция чоғида бир миллион миср фунти миқдоридаги героин тортиб олинди. «Ахбор ал-яум» газетасига полиция вакилининг хабар қилишича, бу мусулмонларнинг муқаддас рамазон ойи кунларида наркотик моддалар билан савдо қилишга қарши ўтказилган тўртинчи катта операциядир. Ана шу кенг миқёсли тадбирлар чоғида 300 дан кўпроқ киши ушланди. Тортиб олинган наркотик моддаларнинг қиймати ўнлаб миллион фунт билан ўлчанади.

●

ДАМАШҚ. Босиб олинган Иордан дарёсининг ғарбий соҳили ва Ғазо минтақасида ялпи норозилик иш ташлаши бошланди. Кучайтирилган ҳарбий бўлинмалар Шарқий Қуддусга ва айниқса шаҳарнинг эски қисмига ташланди. Шаҳарнинг ана шу қисмига борадиган йўлларда ва кўпгина даҳаларда қўшимча назорат-рухсат масканлари пайдо бўлди. Фаластин қочоқларининг Байт Лаҳм шаҳри яқинидаги Ад-Рухейша лагерида комендантлик соати амал қилмоқда.

(ТАСС).

ЕРИТИЛГАН МАВЗУГА ҚАЙТИБ

АРАВА БИРДАЙ ТОРТИЛСА...

Бундан бир йил муқаддам «Қишлоқ ҳақиқати» саҳифаларида Ленин йўли районида чорвачиликни ривожлантиришдаги жиддий камчиликлар танқид қилинганди. Шуни эслатиш ўринлики, тармоққа лоқайд муносабатда бўлиш, масъулиятни ҳис этмаслик оқибатида қорамоллар юқумли касалликларга чалинган, уларнинг бир қисми мажбуран сўйилганлиги айтилганди. Мазкур масала ўз вақтида Сурхондарё область партия комитети бюро мажлиси учун мавзу бўлганди.

Мана орадан маълум вақт ўтди. Ўшанда район раҳбарлари ва чорвачилик мутахассислари билан шу хусусда суҳбатлашганимизда аҳволни тубдан ўнглаш учун камида уч-тўрт йил вақт керак, деб эътироф этишганди. Албатта, бу мулоҳазада жон бор эди. Негаки, хўжаликлардаги 1.159 бош соғин сигир гўштга топширилган, подадаги говмишлар салмоғи тенг ярмига камайганди. Касални яширсанг, иситмаси ошкор қилади, деб бежиз айтишмайди. Ленин йўли районида қорамоллар бир кун, бир ҳафта ёки бир ойда эмас, кейинги уч-тўрт йил мобайнида турли ҳасталикларга чалинган. Буни аксарият ходимлар билишардию, лекин ёпиғлиқ қозон ёпиғлигича қолишини маъқул кўришарди.

Аҳвол барчага маълум бўлгач, тармоқни соғломлаштириш борасида жиддий ишга киришилди. Ветеринария хизмати тартибга келтирилди. Айниқса, молларни намунали парваришлаш учун жой шароитини яхшилаш долзарб вазифа қилиб белгиланди. Аммо ҳар қанча куч-ғайрат сарфланмасин, биринчи йили давлат шартномасини уддалашнинг имкони бўлмади. Сут топшириш плани 63,6, гўшт — 77,7 фоиз бажарилди. Қолоқлик айниқса Қосим Раҳимов номли совхозда яққол кўзга ташланди.

— Аҳволни ўнглашнинг бирдан-бир йўли моллар бош сонини кўпайтириш эди, — дейди район агросаноат уюшмаси раиси Ҳаитмурод Пўлатов суҳбатда. — Шунинг учун ҳам хўжаликларга зотдор таналар сотиб олишни йўлга қўйдик. Ўтган йили 1.688 бош қорамол сотиб олдик. Тўғри, уларнинг ҳар бири 1,4—1,5 минг сўмга тушди. Лекин бошқа илож йўқ эди. Янгидан келтирилган моллар соғлом ўсиши учун ҳар бир хўжаликда алоҳида молхоналар қуришга тўғри келди. Айни пайтда озуқа базаси мустаҳкамланиши лозим эди. Озуқа цехларидан унумли фойдаланиш, «яшил мавсум»ни узоқроқ муддат давом эттириш муваффақият калити бўлди. Агар бултур уч ойда 628 тонна сут тайёрланган бўлса, жорий йилда мазкур кўрсаткич минг тоннадан ошди. Ўз-ўзидан равшанки, маҳсулдорлик кўтарилди.

Район фермалари тепасига қора булутлар бостириб келган дамларда, айниқса, Будённий номли ва Қосим Раҳимов номли совхозларда аҳвол жуда ночор эди. Айни қиш авжига чиққанда на тўйимли озуқа бор, на иссиқ жой ҳозирланган. Қор-ёмғир остида азоб чеккан молларга ачинган эдик. Биз куни кеча Будённий номли совхозда бўлиб, директор Соат Тўхтамишев ҳамроҳлигида ўша фермаларни айланиб чиқдик. Аҳвол ўзгарган. Хўжалик бош мутахассиси, қишлоқ хўжалиги фанлари номзоди Қарши Чориев қандай ишлаш кераклигини сўзда эмас, амалда намоён этибди. Молхоналарнинг усти ёпилган, махсус бузоқхоналар қурилган. Чорвадорлар учун шарт-шароит яратилган. Ҳозир иккита сутчилик фермасида 515 бош сигир боқилмоқда. Бултур шу даврдагига қараганда говмишлар сони 23 бош кўп. Кунига 4 тоннагача сут соғиб олинмоқда. Ҳар бош говмиш маҳсулдорлиги 9,8 килограммни ташкил этаётир.

— Озуқа базасини мустаҳкамлаганимиз ва боқув шароитини яхшилаганимиз сабаб бўлаяпти, — дейди бош зоотехник.— Ўтган йили озуқани қўшни районлардан сотиб олган бўлсак, бу йил бошқаларга сомон, силос ва сенаж бердик. Март ойининг бошиданоқ сигирларга кўк ўт солаяпмиз. Кейинги уч кун ичида сут етиштириш 700 килограммга кўпайди. Биринчи квартал топшириғини барвақт бажардик. Чорвадорлар мусобақаси ўз вақтида якунланаяпти, ғолиблар муносиб тақдирланмоқдалар.

Аҳволни ўнглаш учун жиддий чоралар кўрилгани яхши, албатта. Шу ўринда баъзи мулоҳазаларни айтмоқчиман. Биринчидан, чорвачиликни ривожлантириш учун омихта ем таъминотини яхшилаш нафақат бу хўжалик, балки бутун республика миқёсидаги муаммодир. Қани энди ана шу ниятлар амалга ошса. Лекин яна бир масала борки, уни ҳал этмай туриб чорвачиликни ривожлантириш мушкул. Тасаввур қилинг: сигирсоғарлар бир килограмм сутни соғиш учун бор-йўғи 3 тийин ҳақ олишади. Ойлик маошлари 150—170 сўмдан ошмайди. Яна уларни заҳматли касб эгалари деймиз. Ғолибларни тақдирлаш учун 20—30 сўмдан мукофот ажратилган. Агар фермада 25 нафар сигирсоғар бўлса, улардан бор-йўғи 4—5 кишини тақдирлаш имконияти бор. Молбоқарлар меҳнатига ҳақ тўлаш ҳам шундай. Айни пайтда чорвачилик маҳсулотлари харид нархини ошириш хусусида жуда кўп анжуманларда сўз юритилаяпти. Бу мавзу ўн иккинчи чақириқ Ўзбекистон ССР Олий Советининг дастлабки сессиясида ҳам тилга олинди. Лекин ҳамон ўзгариш сезилмаяпти.

Умуман, район фермаларида тармоққа муносабат яхшиланганлигини таъкидласак ўринли бўлар. Аммо ҳамма хўжаликларда ҳам аҳвол бирдек эмас. Чунончи, Қосим Раҳимов номли совхозда йўл қўйилган қолоқликка тўла барҳам берилмаяпти. Ҳар бири 1,5 минг сўмдан харид қилинган зотдор таналар парвариши намунали эмас. Алоҳида молхона қурилмаган. Айниқса, ем-хашак негизи пухта эмаслиги сезилиб турибди. Бошқа жойлардан озуқа сотиб олинаётганлигига анча бўлди. Бу совхоз раҳбарларининг бултурги сабоқлардан тўғри хулоса чиқаришмаганлигини кўрсатади.

Ленинйўлиликлар илгари йўл қўйилган қолоқликка барҳам бериш учун масалани бутун яхлитлиги билан ҳис этишлари, орқада қолаётган бўлинмаларни «шатакка олиш»лари керак. Ҳа, арава баравар тортилмаса, айрим хўжаликларда қилинаётган яхши ишлар ҳам қолоқлар соясида кўринмай қолиши мумкин.

Б. КЕНЖАБОЕВ,
«Қишлоқ ҳақиқати» мухбири.

Буюк Ғалабанинг 45 йиллигига

ИККИ ЛАВҲА

ОНА МЕҲРИ

Йўл азоби — гўр азоби. Бир кеча-кундузда 40—45 чақирим масофани пиёда босиб ўтган киши ҳолини тасаввур этинг. Айниқса ёз жазирамаси, баҳорги ёғингарчилик кунлари қурол-аслаҳа — аскарлик анжомини орқалаб юриш, яна сафдан ортда қолаётган кексаларга кўмаклашиш керак. Бунинг устига ,белгиланган жойга етиб келгач хандақлар қазиш «ДОТ», «ЗОТ», «КП», «НП»лар қуришга тўғри келади.

Кечаю кундуз йўл босамиз. Бепоён ўрмонлар, чўллар, пастекисликлар... Узоқ-узоқлардан усти похол билан ёпилган ягона-ёлғиз уйлар кўринади холос, сув анқонинг уруғи.

Шундай вақтда немислар зулмидан асорат чеккан оналар жонга малҳам бўлишарди. Ўз кунини ўзи зўрға кўраётган қишлоқ аҳолиси топган-таянганини йўлга олиб чиқиб, инъом қиларди бизларга. Тузланган бодринг, помидор, кўзаларда сут-қатиқ кўтариб турган оналар, ёш-яланглар ортимиздан эргашишар: «Туз тотинглар, сувсабсизлар», деб меҳрибонлик қилишарди. Шунда фронтдан қайтишимизни кўзи тўрт бўлиб кутаётган ота-онанг хаёлда жонланиб, кўнгил талпинарди.

Ярадорларни госпиталга олиб кетаётган эшелонлар тўхтаган станция ва вокзалларда ҳам худди шундай она ғамхўрлигини кўриб, кўзингга ёш қалқканини билмай, қоласан.

Баъзан қисмимиз қишлоқларда тунаб қолишига тўғри келарди. Шундай вақтларда уй бекалари шодлик билан бизни кутиб олишар, кийим-кечакларимизни ювиб беришар, овқатлантиришарди. Биз ҳам қараб турмас эдик. Ўрмонга яқин жойда истиқомат қиладиганларга ўтин тайёлаб, похолхашак ғамлаб берар эдик.

Жанг майдонига етгунча бир қанча шаҳар, қишлоқлардан ўтамиз, чол-кампирлардан бошқа ҳеч ким кўринмайди, урушга кетишган, ёшларни эса немислар Германияга жўнатишган. Шаҳару қишлоқлардан фақат номи қолган, холос, Ҳаммасини фашистлар ер билан яксон қилишган.

Мана шу бехуш манзаралар, бегуноҳ қурбон бўлганлар, бор-йўғидан ажралиб қолган оналар кўз ёши душманга қарши нафратимизни қўзғатар эди.

Бутун дунёдаги оналар меҳри, қалби, ташвиши бир хил экан. Украин, белоруссиялик оналар бизни қандай ардоқлаб, сийлаган бўлса, Польша, Румыния, чехословакиялик оналар ҳам шундай самимий кутиб олдилар. Улар ҳам пилоткамиздан тортиб, пайтавамизгача ювиб бердилар. Сут-қатиғини, мевасини, нонини аяшмади.

Оғир ярадор бўлган қуролдошим Тўлек Камиловни руминиялик аёл бир ойдан ортиқ уйида сақлаб даволади, сўнгра госпиталга олиб келди.

Взводимиз ўрамда қолганда кировоградлик ўқитувчи Лидия Васильевна немислар шаҳардан чиқиб кетишгунига қадар бизни уйида яширди. 90 ёшга тўлган Лидия Васильевна оиламиз билан алоқани узгани йўқ. У билан ҳамон бориш-келиш қилиб турамиз.

Урушдан кейин танк командирлари тайёрловчи мактабда ўқишимга тўғри келди. Кизиғи шундаки, шу мактабда ўқиётган 50 дан ортиқ курсант немислардан озод қилинган мамлакатлардан хат, совға-саломлар олишарди. Бунда уларнинг оналик меҳри, совет аскарларига ҳурмати ифодаланган эди.

ДОВЮРАК

Ромел Садаведов 14 ёшида ўғирлик қилиб қамалган экан. У қамоқхонада ҳам эркатой экан. Кундузи турмадаги «хўжайинларга» дастёрлик қилиб, кечаси яна Саратов шаҳар пристанида, вокзалида киссавурлик қилган. 20 ёшида ҳамтовоқлари билан банкни уришибди. Шерикларини отишга ҳукм қилиб, Садаведовга 10 йил беришибди.

Ўша лўли йигит Садаведов бизнинг взводга тушиб қолди.

Немис ракетчиларини пойлаб, Воронеж вокзалига келган эдик, Ромел мени тўхтатди:

— Қамоқхонада бирга ётганмиз, — деди у юпун кийинган баланд бўйли кишини кўрсатиб. — Унда бир гап бор, — деди-да, ҳалиги одамни гапга солиб суҳбатлашиб турди.

— Старшина, — деди ҳовлиқиб Ромел — бугун кечаси ишмиз «беш» бўлади. Десантчи ракетчининг айтиши бўйича, соат 10 дан бошлаб немислар вокзални бомбалашга келишади. Станция бошлиғи, яна бир қанча одамлар ресторанга йиғилишар экан, ана ўшанда қўлга туширамиз.

Ишонмадим. Қисм командирига бу ҳақда хабар қилдим.

Дивизиямиз штабига Родзим деган кишини олиб келдик. Родзим (асли исми Алексей) Воронежда туғилиб ўсган, умр бўйи ҳеч қаерда ишламай ҳаёт кечирган. Немислар Воронежни босиб олганда полицияда ишлаган. Хизмати учун немис қўмондонлиги унга истаганча пул, турли-туман имкониятлар яратиб берган. У Воронеж шаҳрига яқин бўлган ҳамма темир йўл станцияларини бомбардимон қилишда немисларга ёрдам берувчи 50 кишидан иборат гуруҳ тузган, улар немис самолётлари етиб келиши билан ракета отиб, тун қоронғусида станциянинг қаердалигини кўрсатиб берар эканлар.

Батальонимиз оёққа турио ракетчиларни қўлга туширдик. Тунги соат 10 ларда немис бомбардимончилари станция атрофида учиб юришди, лекин топшириқни бажара олмадилар.

Ромел Садаведов биз билан жанг майдонида бўлди. У миномётчиларга мина таширди.

Таъминотчиларимиз вақтида овқат етказиб беришолмайди. Сабаби немис самолётлари кўз очирмасди.

— Старшина, мен бундай очликка чидай олмайман. Жавоб беринг, немисларни овлаб келай. Сизлар ҳам тўқ бўласизлар, мен ҳам.

Бошлиққа телефон қилдим.

— Борсин, — жавоб берди рота командири.

Садаведов немис формасида уларнинг ошхонасига борибди. Ҳамма ухлагандан кейин ошпазни уйғотибди. Консерва, нон қоплаб, ошпазни олдига солиб «бизникига юр» дебди.

Тонг отай деб қолган эди. Ромел «оғайниси» билан мен ётган окоп олдида «биз келдик», деб тиржайиб турарди.

Халқимизда бир майизни қирқ киши бўлиб ейди, деган нақл бор. Биз Садаведовни «омон бўлсин» деб дуо қилдик. Фронтчасига айтганда, бу ўғирлик эмас, жасурлик эди. Душманни ҳайдаб келиш қаҳрамонлик эмасми?

Лўли йигит Садаведов билан ҳамкорлик узоққа бормади. Уни разведкачилар ротасига ўтказиб юборишди.

Раҳматулла ИСҲОҚОВ,
уруш ва меҳнат ветерани.

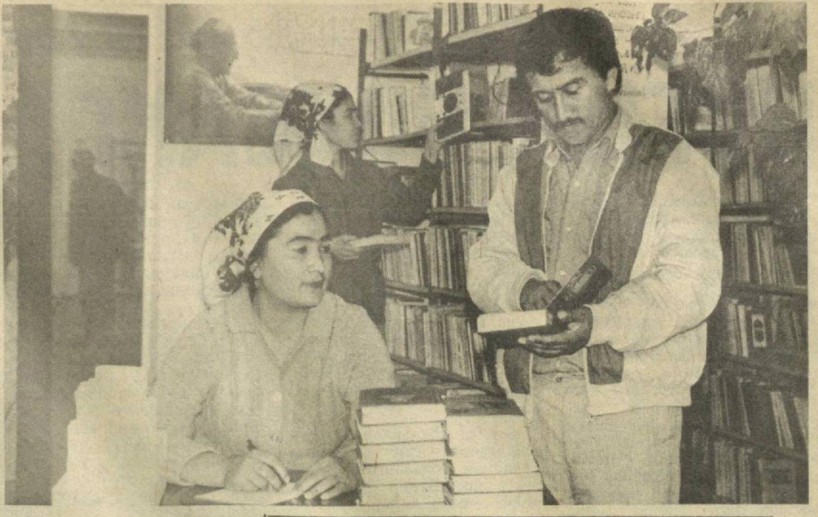

Кутубхона — нурхона, деб бежиз айтмайдилар. Муштарийлар бу ерда турли-туман бадиий ва сиёсий адабиётлар билан танишиб, билим ва малакаларини оширадилар. Олтинариқ район марказий кутубхонаси йирик маърифат ўчоқларидан бири саналади. 25 мингдан ортиқ китоб фонди ва 1200 нафар доимий муштарийга эга бу нурхонада адабий кечалар, конференциялар тез-тез ўтказиб турилади.

СУРАТДА: бўлим мудири Оҳиста Мавлонова китобхон Иброҳимжон Раҳимов билан суҳбатлашмоқда.

У. ҚЎШВОҚОВ олган сурат.

УММОН ТУБИГА САЁҲАТ

Сиз Садко кўзлари билан, замонавий тилда айтганда, аквалангист нигоҳи билан Нептуннинг сирли сувости дунёсига боқишни хоҳлайсизми? Тошкент меҳнаткашлари шундай имкониятга эга бўлдилар. Улар яқинда Горький номидаги маданият ва истироҳат боғида ташкил этилган кўргазмада уммонлар ва денгизлар тубида яшайдиган турли жониворлар билан танишдилар. Булар эса ранг-баранг: беш ва кўп қиррали денгиз юлдузлари: сув типратиканлари, сершох горгонариялар, юнгли қисқичбақалар...

Дарҳақиқат, Ер куррасидаги уммонлар ва денгизлар тубида яшайдиган тирик мавжудотлар, ўсимликсимон организмлар ажабланарли даражада турли-туман, уларнинг саноғига етиш мушкул. Фикримизнинг исботи учун рақамларга мурожаат этайлик. Баҳру уммонларда 170 минг хил жонивор яшайди. Улар соҳилбўйи минтақаларда, сув юзаларида учрайди. Бу ерларда босим минг атмосферага етади. Жониворларга ҳатто Арктиканинг қалин муз қатламлари остида ҳам дуч келиш мумкин.

Кўргазма билан танишганингда ўқиган нарсаларинг беихтиёр хаёлингга келади. Ана шундай дамларда «Денгизлар тубидаги дунё» кўригининг ташкилотчиларига ташаккур, улар Бутуниттифоқ денгиз балиқчи хўжалиги ва океаншунослик илмий-тадқиқот институти, Тошкентдаги «Техника ва сервис» кооперативидир. Табиатга ҳамоҳанг равишда қўйилган чиғаноқлар, ажойиб хораллар бу ерда бўлганлар эътиборини тортмай қўймайди. Океан туби кўринишидаги рангин пленкалар кишида чуқур таассурот қолдиради.

Томошабинлар кўргазмага юқори баҳо бердилар. Бунга ишонч ҳосил қилиш учун мулоҳазалар дафтарига бир назар солиш кифоя. Кўргазмани ниҳоятда кўп киши зиёрат қилди.

Мана, мулоҳазалар дафтаридаги ёзувларнинг айримлари: «Кўргазма мазмунли ва ибратли. Бу ерда гўё океан тубида юргандек бўлдик. Кўргазма ташкилотчиларига, таништирувчи Галина Георгиевна Шелухинага бунинг учун катта раҳмат. Кривцовлар оиласи».

«Мен ва дўстим Пўлат денгиз ҳайвонларини ниҳоятда севамиз. Чернишевский номидаги мактаб ўқувчиси».

«Бизга денгизости дунёси ёқади. Жазоирлик талабалар».

Кўргазма экспонатлари бой ва ранг-баранг, аммо бу океанлар ва денгизлар дунёсига бир дарча, холос. У нафақат мўъжизалар намойиши, балки табиатни муҳофаза қилиш нақадар муҳим аҳамият касб этаётганига бир ишора.

В. ЗИМЕНКО.

«САНГЗОР» ЯНГИЛИКЛАРИ

САЛОМАТЛИК МАСКАНИ

«Сангзор» совхозининг Қора ва Удама қишлоқларида яна бир қулайлик яратилди. Бу ерлар аҳолиси учун ишга туширилган янги медицина пунктида хизмат кўрсатила бошланди.

МУДДАТИДАН ИЛГАРИ

Қора қишлоғида ишлаётган янги магазин биносини Сангзор қишлоқ матлубот жамияти правлениеси хўжалик ҳисоби асосида қуришга қарор қилган эди. Область матлубот жамиятлари уюшмасининг механизациялашган қурувчилар отряди бу ишни қисқа муддатда ниҳоясига етказди.

МАКТАБ ТАЪМИРЛАНДИ

28-ўрта мактаб биноси капитал ремонтдан чиқарилди. 700 метр масофада водопровод қувурлари ўтказилиб, билим даргоҳи ҳовлисига ичимли сув келтирилди.

ИСТИРОҲАТ БОҒИГА МАРҲАМАТ

Совхоз марказидаги истироҳат боғи ободонлаштирилаяпти. Боққа 400 туп арча экиб кўкаламлаштирилди. Стадион ремонтдан чиқарилди.

ҚЎЛИ ГУЛ УСТАЛАР

Совхоз ҳудудида қурилиш ва ремонт ишларини хўжалик ҳисобида фаолият юритаётган Ортиқбой Шерманов бошлиқ бригада жамоаси амалга оширмоқда. Қурувчилар ғайрат-шижоати билан барча объектлар ўз вақтида қурилиб, таъмирланаяпти.

А. ЭРГАШЕВ.

Жиззах области.

М. Тошмуҳамедов номидаги Қашқадарё область музикали драма театри биносида вилоят рассомлари, амалий санъат усталарининг кўргазмаси намойиш этилмоқда. Бу ерга келувчиларда мўйқалам соҳибларининг расмлари, кулолчилик, ёғоч ва металл ўймакорлиги намуналари катта таассурот қолдираётир.

СУРАТДА: кўргазма иштирокчиси, Ўзбекистон ССРда хизмат кўрсатган санъат арбоби Садриддин Салимов (ўртада) ҳамда ёзувчилардан Мирза Пўлат ва Насриддин Муҳаммад.

Ш. ШАРОПОВ олган сурат. (ЎзТАГ).

ТИНЧЛИК ФОНДИ— ИЖТИМОИЙ РЕЖАЛАРГА

Совет Тинчлик фонди ўзбекистонликларга ижтимоий режаларни амалга ошириш — республикада оталиқ хизматини ривожлантириш, уйда ижтимоий ёрдам бериш бўлимларини очиш, касалларни овқатлантиришга қилинадиган харажатлар нормасини ошириш ва дори-дармонлар сотиб олиш учун уч миллион сўмдан кўпроқ пул ўтказди.

Совет Тинчлик фонди ва унинг Ўзбекистон бўлими маблағи бошқа хайрия мақсадларига ҳам ишлатилмоқда. 1941—1945 йилларда ҳалок бўлганлар хотирасига ёдгорлик ўрнатиш ва ҳалок бўлганларнинг оилаларига моддий ёрдам бериш учун 33 минг сўм пул ўтказилди.

ФАКТ ВА ШАРҲ

СОВХОЗДА ШИФОБАХШ СУВ

Қашқадарё областининг Ф. Хўжаев номли совхозида шифобахш минерал сув ер бағридан отилиб чиқа бошлади. Эндиликда асаби хасталанган, ошқозони, бўғимлари касал бўлган хўжалик меҳнаткашлари узоқ ерлардаги шифохоналарга бориб юрмай, шифокорлар тавсияси билан ўзларида сув билан даволанишлари мумкин.

Шифокорларнинг хулосаларига кўра, ер қаърида 39 даражага қадар иситилган бу сувда жуда кўп фойдали моддалар бўлиб, аъло даражадаги шифобахш хоссаларга эга.

Сув манбаи чиққан жойда юз ўринли хўжаликлараро санаторий-профилакторий қуришга қарор қилинди, бу ерда йил давомида мингдан ортиқ киши табиий усул билан даволаниши мумкин.

Бундай мазмундаги хабарлар бизга кўплаб келиб турибди. Кўп хўжаликлар, касалхоналар, санаторий-профилакторийларда шифобахш сув манбалари очилмоқда. Ана шу манбалар республика соғлиқни сақлаш соҳасида амалда қай даражада кенг қўлланилаяпти, муолажа бу усулининг самарадорлиги қандай? Бу саволларга геология-минералогия фанлари номзоди, Н. А. Семашко номли тиббий тикланиш ва табиий даволаш илмий-тадқиқот институти курорт имкониятларини ҳимоя қилиш бўлимининг раҳбари К. А. СОБИРОВ жавоб беради.

— Ўлкамиз минерал сувларга жуда бойлиги, бу сувлар ўз соғлиғини тиклаб олишда одамларга ёрдам бераётгани, инсон бутун танасининг фаолият кўрсатишига яхши таъсир қилаётгани илмий жиҳатдан исботланган. Маҳаллий шифохоналар шароитида даволаниш, одатда, касалларнинг иқлимий шароитларга узоқ муддат кўникишларини талаб этмайди ва шу сабабдан марказий курортларга нисбатан у катта самара беради.

Ўзбекистон турли-туман шифобахш-манбаларнинг жуда бой хазинаси ҳисобланади. Бундай манбалар республикамизнинг барча областларида борлиги аниқланган ва соғлиқни сақлашда амалда қўлланиш тавсия этилган. Институтимиз ходимлари 250 дан ортиқ манбани ўрганишган. Улардан 150 таси муолажа учун маъқул деб топилган. Бизга машҳур радон ва сульфид сувлари, таркибида бром, йод, кремний кислотаси ва бошқа микроэлементлар бўлган минерал сувлар шулар жумласига киради.

Масалан, бундан 30 йил илгари пойтахтимиздан 20 километр шимоли-ғарбда ер ости иссиқ сув манбаи топилган. Ҳозир ана шу сув чиққан ерда «Ташминводи» табиий муолажа усули қўлланиладиган касалхона қад кўтарди. Ўшандан бери бу сувлардан юрак-қон-томир, асаб, гинекология касалликлари ва бошқа хасталикларни даволашда кенг фойдаланилмоқда. Ҳозир ана шу сув негизида «Чинобод», «Ботаника», «Луначарское» санаторийлари, институтимиз поликлиникалари ва касалхонаси, Главташкентстрой, тўқимачилик комбинатининг медицина-санитария қисми ишлаб турибди. Учта корхона шу шифобахш ичимлик сувни шишаларга қуйиб тайёрлаб чиқаришга ихтисослашган.

Фарғона водийси ҳам шифобахш сувларга бой. Бу ерларда Мацестанинг донг таратган курортларидагига ўхшаш водород сульфидли сувлар топилиб, Чимён санаторийси барпо этилган. Чортоқда иттифоқ аҳамиятига молик иккита машҳур шифохона беморлар дардига малҳам бўлмоқда. Унинг ниҳоятда минераллашган йод-бромли манбаларидан кўп касалликларни даволашда фойдаланилмоқда. Шаҳандда, Жанубий Оламушук ва Қўқонда ҳам кимёвий таркиби жиҳатидан Чортоқдагига ўхшаш сув топилган.

«Чимён» конидаги водород сульфидли сув Фарғона водийсида иккинчи бўлган энг катта курортни бунёд этиш учун асос бўлди. Ўрта Осиёдаги энг қадимий — 1905 йилдан бери фойдаланиб келинаётган нефть конида шу сув топилди. Ҳозир бу ердаги нефть запаслари тугаган, шифобахш сув эса эски қудуқлардан ҳам, шунингдек даволаниш учун махсус қазилган янги қудуқлардан ҳам чиқиб турибди. Шифохонанинг водород сульфидли суви Сочи курортларидаги манбаларга ўхшайди ва кўпгина ошқозон-ичак касалликларини даволашда самаралидир.

Самарқанд областида радон сувларининг ноёб конларидан бири бўлиб, у Нагорний деган ердан чиққан. Бу сув таркиби жиҳатидан Пятигорскдаги машҳур шифобахш манбаларга ўхшайди, таянч-ҳаракат системаси хасталикларини, юрак касалликларини даволайди, Киши танасидаги модда алмашинуви жараёнларини тартибга келтиради. Яқин орада бу ерда катталар ва болалар учун мўлжалланган иккита санаторий биноси қад кўтаради.

Республикамизда очилган темир моддали шифобахш манбалар ҳам ажойиб хоссаларга эга. Жумладан институтимиз экспедицияси Жиззах областининг Оқтош дарёси водийсида шундай булоқларни топди. Синовлар бу манбалар Ленинграддаги Полустров сувларига, Воронеж областидаги Липецк ва Карелиядаги марциал манбаларига ўхшаб кетади. Оролбўйи экспедицияси давомида ҳам анча кашфиётлар қилинди. Аҳоли истиқомат жойларида энг йирик саккизта шифобахш манба топилиб, рўйхатга олинди.

Ўзбекистон жуда бой минерал сув хазинасига эга. Энди ҳамма гап ана шу шифобахш табиий хазиналардан самарали фойдаланишда. Тобора кўпроқ кишилар ана шу сувлар билан даволанмоқдалар, зотан бу манбалар одамларга ўз соғлиқларини тиклашда ёрдам бермоқда. Демак, ер ости сувларини қидириш ва санаторий-курорт ҳамда табиий муолажа муассасалари тармоғини кенгайтириш масаласи бугунги кунда ҳам долзарб бўлиб қолмоқда.

(ЎзТАГ).

Спорт ахбороти

ФУТБОЛ

Мамлакат биринчилигининг олий лигасида бўлиб ўтган навбатдаги тур учрашувларида пешқадамлар дам олдилар. Шунга қарамасдан улар ўз ўринларини сақлаб қолишди. Фақат ўйинлар жадвалининг кейинги поғоналарида ўзгариш бўлди. Масалан, ўтган йилги чемпион — Москванинг «Спартак» командаси Харьковнинг «Металлист» клубини йирик ҳисобда (6:0) енгганидан сўнг учинчи ўринга чиқиб олди. Спартакчилар ҳисобида 9 очко бор. Улар билан тенг очко тўплаган «Торпедо» (Москва) ва «Днепр» (Днепропетровск) коллективлари эса тўртинчи-бешинчи ўринларда бораяптилар.

Олий лигада карвонбошилик қилаётган МАСК ва «Динамо» (Москва) командалари эса 11—10 тадан очко тўплашган.

* * *

Мамлакатимиз терма командаси бугун Дублинда Ирландия футболчилари билан ўртоқлик учрашуви ўтказади. Вакилларимиз тамомила янги таркибда майдонга тушадилар. Чунончи, москвалик динамочи, дарвозабон А. Уваров, армиячи С. Фокин, В. Брошин, «Днепр»дан В. Тишченко, торпедочи Ю. Савичев терма командамизга чақирилдилар. Чет эл клубларида ўйнаётган А. Бородюк, С. Горлукович, В. Лютий, В. Хидиятуллин ҳам улар сафига келиб қўшилишади.

* * *

СССР биринчилигининг иккинчи лига шарқий зонасида икки команда пешқадамлик қилмоқда. Бу кўп йиллардан бери зона ғолиблари сафидан ўрин олаётган Фарғонанинг «Нефтяник» ва Фрунзенинг «Олға» коллективларидир. Уларнинг иккаласи ҳам навбатдаги турда сафарда ўйнади. Масалан, ҳамюртларимиз Қозоғистоннинг «Экибастузчи» коллективининг, қирғизистонлик футболчилар эса «Зарафшон» (Навоий) командасининг меҳмони бўлдилар. Қизиқарли ўтган бу учрашувлар бир хил ҳисобда (1:1) тугади. Натижада томонлар очколарни ўзаро баҳам кўрдилар.

Бошқа учрашувлар қуйидаги тарзда тугади: «Трактор» — «Океан» — 2:0, «Динамо» — «Амур» —1:2, «Целинник» — «Автомобилист — 1:0, «Шахтёр» — «Мелиоратор» — 2:1, «Кайсар» — «Сўғдиёна» — 0:0, «Звезда» — «Сурхон» — 1:0, «Иртиш — «Вахш» — 0:0, «Копетдоғ» — «Химик» — 1:0.

ҚЎЛ ТЎПИ

Спортнинг бу тури бўйича Европа совринлари учун курашнинг ярим финал учрашувлари бўлиб ўтди. Уларда қатнашаётган мамлакатимизнинг уч вакили ҳам зафар қучди. Масалан, Минск армиячилари ГФРнинг «Тусем» клубини ўз майдонларида қабул қилиб, 27:17 ҳисобида ғалаба қозондилар.

Хотин-қизлар ўртасида финал баҳсларида «Ростсельмаш» (Ростов) коллективи Норвегиянинг «Бьясен» клубини 25:23, Киев спартакчилари эса Руминиянинг «Мурешул» командасини 32:19 ҳисобида мағлубиятга учратдилар.

Муҳаррир ўринбосари Н. ЕҚУБОВ.

ОЙНАИ ЖАҲОНДА

26 АПРЕЛЬ, ПАЙШАНБА

● ЎзТВ I

11.30 «Городецк ҳунармандлари», «Мен севган шаҳар». Телефильмлар.
12.30 «Ўн уч терак кўчаси». Бадиий фильм.

* * *

17.30 Кўрсатувлар тартиби.
17.35 Янгиликлар.
17.40 «Билмасвой саргузашти» туркумидан. «Билмасвой Қуёшли шаҳарда». 2—3-фильмлар.
18.05 «Табиат ва биз». Кинокўрсатув.
18.40 «Ёшлик» студияси кўрсатади. «Нуқтаи назар».
19.30 «Ахборот» (рус тилида).
19.50 «Алифбо сабоқлари».
20.25 Реклама.
20.30 Москва. «Время».
21.00 «Бевосита мулоқот». Жиноятчиликка қарши кураш муаммолари ҳақида.
22.00 «Ахборот».
22.20 «Назм ва наво». Бобурнинг дилрабо ғазаллари.
23.30 Эртанги кўрсатувлар тартиби.

● ЎзТВ II

18.05 «Қуюшқондан чиққанда». Бадиий фильм (Рига киностудияси).
19.20 Реклама.
19.30 «Тошкент» студияси кўрсатади. «Айни ҳаракат пайти» (рус тилида).

ФРУНЗЕ КЎРСАТАДИ:

20.30 Москва. «Время».
21.00 «Низомий». Бадиий фильм. 1 ва 2-сериялар.

● МТ I

6.00 «120 минут».
8.00 Футбол. Ўртоқлик учрашуви. Ирландия — СССР терма командалари. Ирландиядан кўрсатилади.
9.45 «Салом, Тулки хола». Мультфильм.
9.55 «Саёҳатчилар клуби».
10.55 Болалар соати (инглиз тили дарси билан).
11.55 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
12.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
12.30 СССР халқ артисти В. Васильев ижодига бағишланган телевизион фильм премьераси.

* * *

15.15 «Рус рақси». Ҳаваскорлик рақс ансамблларининг концерти.
16.05 Илмий хабарнома.
16.50 К. Хайрутдиновнинг татар халқ қўшиқлари. Қозондан кўрсатилади.
17.15 «...16 ёшгача ва ундан катталар».
18.00 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
18.30 Коллаж (реклама, ахборот, эълонлар).
18.35 «Нодипломатик суҳбатлар». Кўрсатувда Буюк Британия ташқи ишлар вазири Д. Хэлдом иштирок этади.
19.00 1990 йил қўшиқлари.
20.30 «Время». Янгиликлар телевизион хизмати.
21.00 Долзарб интервью.
21.15 Хоккей. Жаҳон чемпионати. Чехословакия—Швеция терма командалари. 2 ва 3-даврлар. Швейцариядан олиб кўрсатилади.
23.00 «ТСН». Янгиликлар телевизион хизмати.

● МТ II

02.00 ЭФИРДА 24 СОАТ ДАВОМ ЭТАДИГАН «ЧЕРНОБИЛЬ» КЎРСАТУВИ

«ҚИШЛОҚ ҲАҚИҚАТИ»— «СЕЛЬСКАЯ ПРАВДА»
Газета Центрального Комитета Компартии Узбекистана
Выходит на узбекском и русском языках.

БИЗНИНГ АДРЕС: 700083, ТОШКЕНТ, ЛЕНИНГРАД КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР: Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 32-56-21, 33-16-27-, 32-54-41, Масъул котиб. — 33-09-93, 32-56-26. Масъул котиб ўринбосарлари — 32-56-25, 32-54-48, 32-54-47. Партия турмуши бўлими — 33-54-33, 32-56-22. Совет қурилиши бўлими — 32-56-34. Деҳқончилик бўлими — 33-54-33. 32-56-35, 32-54-51. Чорвачилик бўлими — 32-56-33. Қишлоқ қурилиши бўлими — 32-54-44. Маданият, адабиёт ва санъат бўлими — 32-56-36, 32-56-39. Ахборот ва спорт бўлими — 32-54-46, 32-56-39. Хатлар ва оммавий ишлар бўлими — 32-54-52. Таржима бўлимлари — 32-56-31, 32-54-54, 32-54-55, 32-56-28. Иллюстрация бўлими — 32-58-79. Эълонлар бўлими — 33-81-42.

Р. — 02257. Ўзбекистон Компартияси Марказий Комитети нашриётининг Меҳнат Қизил Байроқ орденли босмахонаси. Тошкент шаҳри. Д. — 1180. 1 2 3 4 5 6 7 8 9 10 11 12